

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 28 JULI 1920

No. 239

INHOUD

	Blz.
STOOKOLIE VOOR ZEESCHEPEN I door W. B. K. Verster	645
De Internationale Zeeliedenconferentie te Genua II door Mr. Jan Nolen	647
De Internationale Post-, Telegraaf- en Telefoonconferentie te Parijs door E. P. Westerveld	649
De Strijd tegen den Makelaar in Assurantiën door Dr. A. O. Holwerda	650
De Rijksmiddelen	652
Londensche Correspondentie	653
AANTEKENINGEN:	
Prijsvraag van het Koloniaal Instituut voor 1921	654
Productie der Ruhrkolenmijnen in het eerste halfjaar 1920	655
Bestrijding van de discontopolitiek der Bank of England	655
Financie- en Bankwezen in Argentinië	655
De ontwikkeling van Zuid-Sumatra	656
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Suriname's toekomst: Voordracht van den heer J. C. S. Kasteleyn in het Indisch Genootschap op 26 Maart 1920, bespr. door W. D. H. Baron van Asbeck	657
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	658
MAANDCIJFERS:	
Productie der Kolenmijnen	659
Ontangsten van Spoor- en Tramwegmaatschappijen Maart 1920	659
Giro-omzet bij de Nederlandsche Bank	660
Overzicht der Rijksmiddelen	660
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	660—667
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

Assistent-Redacteur voor het weekblad: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37.

Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: Economisch Instituut.

Postcheque en girorekening Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

27 JULI 1920.

Ook deze week bleef de toestand op de geldmarkt
vrijwel onveranderd. De prolongatierente noteerde
weder meestal 5½ pCt., een enkelen dag werd 6 pCt.
genoteerd, terwijl particulier-disconto voor 3½ à 3¼
pCt. werd afgedaan, waarbij het aanbod van wissels
vrij gering was.

Op berichten van sterke bolsjewistische overwin-
ningen op de Poolsch-Russische fronten was de wis-
selmarkt in het midden der week zeer flauw voor alle
wissels op de vroegere oorlogvoerenden. Vooral Mar-
ken en Francs liepen sterk terug. Het aanbod was ech-
ter niet groot. Gisteren ontstond er op betere berichten
dan ook spoedig een flinke kooplust, waardoor alle
koersen flink verbeterden, welke verbetering echter
heden niet geheel gehandhaafd kon blijven. Indië is
iets teruggelopen. Afrika opnieuw belangrijk lager.
Het agio in Londen voor T.T. Kaapstad is nu geheel
verdwenen.

LONDEN, 24 JULI 1920.

De geldmarkt werd in de afgelopen week weder
grootendeels beheerscht door opneming en vervallen
van schatkistwissels en door betalingen aan het Gou-
vernement voor belastingen.

De geldruimte was over het algemeen niet zeer
groot en er werd dooreengenomen 5 pCt. voor daggeld
betaald.

De omzet in disconto's was beperkt en prijzen ble-
ven voor 2-, 3-, 4- en 6-maands papier in vergelijking
met de voorgaande week nagenoeg onveranderd op
5¹⁵/₁₆—6 pCt.; 6⁹/₁₆—6½ pCt.; 6½ en 6¾ pCt. resp.

STOOKOLIE VOOR ZEESCHEPEN.

I.

Van de verschillende petroleumproducten heeft de
stookolie wel het meeste de algemeene aandacht ge-
trokken in den laatsten tijd, vooral door de groote
beteekenis, welke deze vloeibare brandstof heeft ge-
kregen voor de wereldscheepvaart.

De algemeene brandstofpositie dwingt de reeders
wel tot ernstige beschouwing van het olievraagstuk.
Uit de ondervolgende aanteekeningen zal echter wel
blijken, dat het oliestoken nog niet tot ongebreideld
enthousiasme aanleiding geeft, al behoeven daarom de
voordeelen van de vloeibare brandstof niet onder-
schat te worden.

Voor de scheepvaart zijn de volgende punten van
belang welke in steeds toenemende mate de aandacht
vragen:

De olievoorraden, de oliebunkerstations, de olie-
productievooruitzichten, de olieprijs, en, in ver-
band met de voorgaande: het bepalen, voor elk
scheepstype afzonderlijk, of een inrichting voor het
stoken van vloeibare brandstof dient te worden aan-
gebracht.

Uit den aard der zaak blijft bij elk dezer punten
voortdurende vergelijking met de kolenpositie nood-
zakelijk.

Ieder heeft uit de talrijke dagblad-, en tijdschrift-
artikelen over het tegenwoordig zooveel belangstel-
ling genietende stookolievraagstuk wel kunnen op-

merken, dat voor deze speciale petroleumsoort Mexico het belangrijkste productiegebied is.

Tot vóór korten tijd werd de olierijkdom van Mexico schier onbeperkt geacht. De productie was in 1919 tot een totale hoeveelheid van 13 à 14 miljoen ton gestegen, waarvan circa 86 pCt. werd uitgevoerd.

Waarschijnlijk moet aan de poreuze bodemgesteldheid geweten worden, dat de meer vluchtige en lichtere bestanddeelen uit de Mexicaansche olie grootendeels zijn ontweken, waardoor de soortelijk zwaardere en dikvloeibare deelen zijn overgebleven, welke in het algemeen vooral voor het gebruik als vloeibare brandstof geschikt zijn.

Hierbij valt nog onderscheid te maken tusschen de olie van de Zuidelijke, en die van de Noordelijke Mexicaansche velden. De eerste is veelal nog voldoende vloeibaar, de laatste echter, uit de omgeving van de Panucorivier, (waaraan de bekende olie-exporthaven Tampico is gelegen,) is veelal zoo viscosoos, dat zij niet, zonder meer verwerkt kan worden, en ook aan boord van zeeschepen niet uit de tanks kan worden weggepompt door de pijpleidingen, filters, verhitters, enz., naar de branders, welke in de fronten der vuurhaarden van de ketels zijn aangebracht. Deze olie moet dan ook eerst door vóórverhitting in de tanks op de hiertoe vereischte dunvloeibaarheid worden gebracht.

De veelbesproken zoutwater-invasie in vele belangrijke oliebronnen in de Zuidelijke velden (het Tepetate-Chinampa-district), waardoor naar schatting $\frac{1}{2}$ miljoen barrels¹⁾ potentiaalproductie (per dag) verloren is gegaan, en waardoor verschillende maatschappijen in groote moeilijkheden zijn gebracht bij de uitvoering van hare leveringscontracten, heeft eensdeels aan het vertrouwen in de Mexicaansche oliemogelijkheden den eersten ernstigen slag toegebracht, en heeft aan den anderen kant de waarschijnlijkheid vergroot, dat in de toekomst veel meer dan tot nog toe met het zware dikvloeibare product der Noordelijke velden zal moeten worden gewerkt.

Het mengen van de dikke olie met dunvloeibare oliesoorten als gasoline, zooals dit nog niet lang geleden veel geschiedde, levert wel is waar een goed bruikbaar stookolie, doch door de enorme prijsstijging van de lichtere oliesoorten wordt het mengsel eveneens te kostbaar om als ketelbrandstof te kunnen dienen.

Waar bovendien zowel de Standard-Oil, als de Koninklijke Shell-maatschappijen in overeenstemming met het bovenstaande hebben aangekondigd, dat zij in hunne bunkerdepôts hoofdzakelijk de genoemde dikke oliesoorten zullen opslaan voor levering aan zeeschepen, beteekent „oliestoken” onherroepelijk dat men met het verwerken van dergelijke zeer viscosoos kwaliteiten zal hebben rekening te houden.

De hiervóór genoemde technische bezwaren, welke daaraan zijn verbonden, zijn aan boord van oliestokende stoomschepen slechts ten koste van belangrijke offers op te lossen. Behalve de gewone pompen, verhitters, filters, branders, enz., welke voor het stoken van olie noodig zijn, is men nu bovendien gedwongen voor de vóórverwarming in de tanks vele kilometerlange pijpleidingen aan te leggen, hetzij voor stoomverwarming ter plaatse (in de tanks), dan wel voor de oliecirculatie in en uit en door de tanks en van en naar de verhitters van vergrootte capaciteit, welke bij toepassing van het circulatiesysteem benodigd zijn.

Niet alleen kost de verwarming van de olie in

¹⁾ 1 U.S.-barrel = 42 U.S.-gallons, terwijl 1 Eng. ton ruwweg gelijkgesteld kan worden aan 7 barrels. (Dit laatste verhoudingsgetal bedraagt iets meer of minder naar mate het soortelijk gewicht van de olie kleiner, resp. groter is.)

Een enkele bron in het betrokken gebied, de bekende „Casiano VII”, heeft in totaal ongeveer 100 miljoen barrels geleverd sedert September 1910 toen deze well werd geopend!

het gebruik veel stoom, dus brandstof, maar een aldus aan alle eischen voldoende oliestookinstallatie kost in aanleg zooveel¹⁾, dat alles te zamen: rente, afschrijving, onderhoud, assurantie, enz., den gebruiksprijs van elke ton stookolie nog belangrijk boven de tegenwoordig reeds zoo hoogen koopprijs der vloeibare brandstof doet stijgen.

Wil men de aangegeven groote kosten van een dergelijk verwarmingssysteem niet maken, of althans beperken, dan moet men een der voordeelen van het stookoliegebruik laten vervallen, nl. de mogelijkheid van berging in den dubbelen bodem, en dus de olie alleen bunkeren in speciaal daarvoor gebouwde tanks, welke zoo dicht mogelijk bij de ketels moeten zijn gelegen, zoodat met beperkte leidingen en verwarmings-serpentijnen de olie daar kan worden verwarmd en verpompt.

Natuurlijk gaat door dergelijke tanks een belangrijk deel der voor lading beschikbare ruimte verloren.

Ook in verband met de moeilijkheden van het reinigen der weinig toegankelijke dubbele-bodemtanks, zooals bij reparaties noodig kan zijn, blijken aan het oliebunkeren in den dubbelen bodem bezwaren te zijn verbonden, welke mede de neiging verklaren tot het uitsluitend gebruiken van de dubbele bodemtanks voor ballast- en voedingwaterberging, en niet meer voor het bunkeren van stookolie.

Bezwaren als de bovenvermelde, welke in de praktijk zich steeds bij het gebruik van vloeibare brandstof voordoen, in welke richting men ook de beste oplossing tracht te vinden, toonen wel aan, dat aan het gebruik van de om zoovele redenen hooggeroemde stookolie verschillende consequenties zijn verbonden, welke ernstig overwogen moeten worden, voordat voor een bepaald schip tot oliestoken wordt besloten. Daarbij moeten zowel het speciale scheepstype, de ouderdom, de snelheid, de brandstofconsumptie, de aard van de vaart, waarvoor het schip bestemd is, enz. worden beschouwd.

Hoewel het overgaan tot oliestoken dus absoluut niet als „onbedingt” aanbevelenswaardig kan worden beschouwd, blijven toch ongetwijfeld in vele gevallen niet onbelangrijke voordeelen bestaan, welke hieronder nog eens naar hunne werkelijke waarde zullen worden nagegaan.

Stookolie geeft bij verbranding meer calorieën per gewichtseenheid dan kolen, en, om eenzelfde traject af te leggen is dus minder brandstofgewicht noodig bij eenzelfde snelheid, waardoor theoretisch meer gewicht voor lading beschikbaar blijft. Zoolang echter het aantal olie-bunkerstations veel minder talrijk blijft dan het aantal kolenstations, moet een oliestokende boot veelal voor een grooter traject brandstof medenemen, en het voordeel van de meerdere lading valt dan dus weg. Met kolen zoude immers op een tusschenhaven nog eens bijgebunkerd kunnen worden, waardoor het schip nog meer draagvermogen voor lading beschikbaar zou kunnen geven. Hiertegenover staat dat het aanloopen van een extra-bunkerhaven weer tijdverlies en plaatskosten kan beteekenen.

Wat het karakter der brandstof betreft, dient niet vergeten te worden, dat de olie-bunkercapaciteit van een schip steeds beperkt blijft tot de werkelijk hier-voor ingerichte oliedichte tanks, welke steeds daarvoor bestemd blijven. De kolenbunkercapaciteit van een schip is daarentegen veelal practisch onbeperkt, omdat kolen ook buiten de permanente, en spare-bunkers, bijv. in de ruimen of aan dek medegenomen kunnen worden.

Een voordeel van olie, zowel van financieelen- als van moreelen aard ligt in de personeelbesparing in

¹⁾ Reeds voor een 2000 tons D.W.-vrachtschip bedragen de totale kosten ca. f 100.000 (waarvan f 25/30.000 voor de eigenlijke stookinrichting, f 12.000 voor settlingtanks, f 20.000 voor olieballastleidingen, f 18.000 voor verwarming, het overige voor diversen.) Voor een 4500 t. D.W. ss. worden de totale kosten ca. f 125.000,— voor een 10.000 t. D.W. ss. ca. f 165.000,—.

de stokers- en tremmersfunctiën. Dit geldt natuurlijk hoofdzakelijk voor groote en snelle schepen, welke nl met een groote ketelbatterij zijn voorzien. Op een oliestokend schip kan vrij algemeen met drie stokers worden volstaan (één op elke wacht, die alle branders bedient en de verdere gewone contrôle uitoefent).

Tremmers zijn geheel overbodig.

Afgezien van de andere motieven, is ook hieruit te verklaren, dat de gedurende de laatste jaren in een zoo geweldig tempo gebouwde Amerikaansche koopvaardijvloot vrijwel geheel voor oliestoken, ten deele zelfs uitsluitend voor oliestoken, werd ingericht. Een der grootste moeilijkheden schuilde in het verkrijgen van het noodige bevaaren, en technische personeel.

Het oliestoken overigens, is ongetwijfeld gemakkelijker, dan het kolen stoken, doch het vereischt juist daardoor grootere toewijding van het personeel. Wordt niet met veel zorg druk, temperatuur en luchttoevoer geregeld, dan zal een onvolledige verbranding van de olie en te groot brandstofverbruik het gevolg zijn, en door onregelmatige verhitting het ketelmateriaal veel meer te lijden hebben dan bij kolenstoken.

Voor al bij slechte kolensoorten, of bij slechte trekking is het bij kolen stoken dikwijls moeilijk de gewenschte stoomspanning, en daarmee het juiste vermogen en snelheid te ontwikkelen. Een voordeel van olie is ongetwijfeld, dat dit slechte stoomhouden daarbij niet behoef voor te komen, en de gewenschte snelheid zal dus beter kunnen worden behouden.

Helaas is tegenwoordig een der voornaamste bedrijfsinvloeden waarmede rekening gehouden moet worden bedrijfsstilstand. De talrijke stakingen verminderen het aantal arbeidsdagen per jaar, en in vele bedrijven heeft een arbeidsdag bovendien niet meer eenzelfde nuttig effect als een „pre-war” volle arbeidsdag.

Op de vaardagen van een schip heeft dit laatste geen invloed, maar in een haven liggende voor laden, lossen, bunkeren, of repareren, wordt dit treurig verschijnsel bij de scheepvaart in elke richting op zeer ongunstige wijze ondervonden.

De tegenwoordige lange duur van het verblijf in de havens maakt dat per jaar met eenzelfde beschikbare scheepsruimte veel minder lading kan worden vervoerd dan voorheen.

Voor al ook in het scheepvaartbedrijf moet daarom met alle middelen gestreefd worden naar tijdswinst en naar uitschakeling van den kostbaren en tijdroovenden handenarbeid.

Het oliestoken geeft in deze richting mogelijkheden, omdat de olie snel aan boord gepompt kan worden, zonder dat, zooals bij kolenbunkeren, veelal sjouwers en tremmers noodig zijn.¹⁾ In dit verband bestaan ook voor olie gunstiger leveringsmogelijkheden dan bij kolen, omdat bij de productie en het transport van de laatste veel arbeidskracht, -tijd en -kosten te pas komen, zowel bij het loshakken van de kolen in de mijngangen, het vervoer door de gangen, en het opvoeren door de schacht, het laden in wagons of lichters, als bij het transport naar de bunkerhaven, enz., enz.

Een ieder, die onder leiding van ingenieurs en bedrijfsleiders kolenmijnen en eveneens olievelden heeft bezocht, wordt wel overtuigd dat de oliewinning, als een bron eenmaal in bedrijf is, op veel eenvoudiger wijze product levert en veel minder arbeid

¹⁾ Een der laatste opgaven uit een vakblad: „At a certain port the handling and bunkering of coal in pre-war days worked out at 9 d. per ton, whereas the corresponding charges to-day are well over 2 sh. per ton.

„Not only an increase in wages, but an intensified industrial fatigue are responsible for this excessive rate of increase in the cost of handling.

One of the essential conditions of the effective application of fuel oil to industry is to cut down the amount of manual labour to an absolute minimum.”

en kosten eischt, dan ooit bij de kolenwinning mogelijk is.

Op vele terreinen bevindt zich boven de olie een gasmassa, welke de olie door de boorbuizen naar de oppervlakte perst. Naarmate de olie aan de well wordt ontnomen, en het gas zich heeft kunnen uitzetten en ten deele is ontweken, zal de gasdruk afnemen en op den duur niet meer voldoende krachtig zijn om de olie omhoog te persen. Nadat de productie van de bron aldus geleidelijk minder is geworden, zal de olie dan verder omhoog gepompt moeten worden, totdat ten slotte de voorraad uitgeput zal zijn.

Een der eigenaardigheden van de juist voor stookolie zoo belangrijke Mexicaansche velden, voortvloeiende uit de vroeger reeds vermelde poreuze bodemgesteldheid, is dat die geleidelijk in druk afnemende gasmassa veelal ontbreekt.

De olie wordt daar door den druk van het zoute water in deze terreinen omhoog gedreven met geweldige kracht, en in hoeveelheden per bron, als op andere bekende olievelden nimmer werd ondervonden.

Na het aanboren van de oliehoudende gesteenten wordt dan ook het enorme productievermogen per dag (de z.g.n. potentiaalproductie) door gedeeltelijke afsluiting beperkt en onder contrôle gehouden.

Deze plaatselijke gesteldheid brengt echter ook mede, dat de potentieele productie niet als op andere velden met den gasdruk geleidelijk afneemt, doch dat de olievoorraad welke in zoo krachtig tempo boven den grond werd gebracht soms plotseling uitgeput blijkt te zijn, en dat dan het zoute water zelf daarvoor in de plaats treedt.

Het reeds vermelde alarmeerende gebeuren in de Tepetate-Chinampa-velden, welke tot voor korten tijd een zoo rijke olieproductie leverden, de zoutwaterinvasie in de meeste bronnen van datzelfde terrein, vindt hiermede eveneens zijne verklaring.

Tevens blijkt hieruit hoe de oliewinning, veel meer dan ooit met de kolenwinning het geval is, een uitermate speculatief bedrijf blijft.

Een oliemaatschappij, welke misschien de krachtigst produceerende bron in een dergelijk veld bezit, zoude immers op deze wijze plotseling geruineerd kunnen zijn.

Daarom is vooral in het oliebedrijf het bestaan van zeer groote kapitaalkrachtige ondernemingen zeker te rechtvaardigen, opdat dergelijke risico's zonder gevaar geloopt kunnen worden.

Een maatschappij als de Koninklijke-Shellcombinatie, welke zoowel hare belangen heeft in Mexico, („Corona”, en sedert kort de „Mexican Eagle”), als in Noord-Amerika, in Trinidad, en Venezuela, in Rusland, Roemenië, Indië, enz. enz., kan natuurlijk, zonder ten onder te gaan, plaatselijk kwade tijden doormaken.

Van het standpunt der consumenten (wat het artikel stookolie betreft dus vooral de scheepvaartmaatschappijen,) bezien, blijft het bezwaar echter bestaan dat de wereldproductie van een zoo belangrijke brandstof in handen is, in hoofdzaak van een tweetal dergelijke oppermachtige maatschappijen en dat daardoor praktisch geen prijsmatigende invloed door krachtige concurrentie wordt uitgeoefend op dit artikel.

W. B. K. VERSTER.

DE INTERNATIONALE ZEELIEDENCONFERENTIE TE GENUA.

II.

Weinig dacht ik, toen ik mijn vorig artikel schreef, dat de afloop van de conferentie ten opzichte van het voornaamste punt, de regeling van den arbeidsduur, zou zijn zooals nu is gebleken. De conferentie is den 10den Juli onverrichterzake uiteen gegaan, omdat de behandelde ontwerp-conventie niet de vereischte meerderheid heeft kunnen verkrijgen! Het reglement schrijft voor de definitieve vaststelling van een conventie een meerderheid van twee derde der uitge-

bracht stemmen voor en het ontwerp heeft slechts 48 stemmen weten te verwerven, bij 25 stemmen tegen. Indien nog één enkele van de aanwezigen tot voorstemmen bekeerd ware, dan zou de internationale conventie wettig zijn aangenomen en een besluit van zeer ver gaande beteekenis zijn genomen; nu is er niets gebeurd en is de tijd en arbeid van zooveel honderden mannen, bijna vier weken lang aan deze conferentie gewijd, grootendeels tevergeefs geweest.

Het loont stellig de moeite eens na te gaan, hoe dat zoo is gekomen en welke gevolgen deze afloop met zich kan slepen.

De bestudeering van het eerste punt der agenda, de beperking van den arbeidsduur, werd door de conferentie in de eerste week van haar zitting opgedragen aan een commissie van 30 leden, 10 uit iedere groep regeeringsafgevaardigden, reeders en arbeiders. In deze commissie hadden de navolgende landen zitting met het achter ieder land vermelde aantal zetels: Engeland (3), Frankrijk (3), Italië (3), Japan (3), Nederland (3), Noorwegen (3), Indië (2), Zweden (2), Denemarken (2), Canada (2), Duitschland (1), Spanje (1), Griekenland (1), Australië (1). De Britsche regeeringsvertegenwoordiger, Mr. Hipwood, werd tot voorzitter, tevens rapporteur, gekozen. In handen van deze commissie werd het voor-ontwerp voor een conventie gesteld, dat door het Intern. Arbeidsbureau was samengesteld. Dit ontwerp had zich voornamelijk naar de bestaande Fransche wet op den achturedag gericht en vond terstond heftige bestrijding. Eenige zittingen gingen reeds heen met discussies over de vraag of het ontwerp een geschikte basis voor de besprekingen was. Met een kleine meerderheid werd het evenwel als zoodanig aanvaard.

Daarna kon het eerste artikel in bespreking komen, waarin een arbeidsduur van 8 uur per dag of 48 uur per week als een beginsel was neergelegd. Hier kwam een der tegenstellingen, in mijn vorig artikel geschetst, in vollen omvang naar voren. De Franschen en hun aanhang vonden niets natuurlijker dan met de vooropstelling van dit beginsel te beginnen en daarna de praktische toepassing verder te bespreken. De Engelschen en met hen vele anderen achtten het artikel in hooge mate gevaarlijk, omdat zij zich gebonden wanen, wanneer het beginsel eenmaal is aanvaard. De knoop is hier door den Nederlandschen reedersafgevaardigde, den heer Nijgh, doorgehakt, die een amendement indiende en zag aannemen, waarbij in art. 1 aan het principe werd toegevoegd: „onderworpen aan de voorschriften en uitzonderingen neergelegd in de volgende artikelen.” Dat was waarlijk het ei van Columbus, dat het aan alle partijen mogelijk maakte het artikel te aanvaarden. Dit is dan ook het eenige amendement geweest, dat met *algemeene* stemmen is aangenomen. De strijd echter werd er slechts door verschoven.

Veel verder is de commissie dan ook aanvankelijk niet gekomen. De Engelsche zeelieden dienden een amendement in om den 44-urigen werkweek in de haven vast te leggen en om overigens aan de wettelijke regelingen van ieder land over te laten, binnen het kader van een 8-urigen werkdag en 48-urige werkweek, den arbeidsduur voor de zeelieden te regelen. Dit amendement werd afgestemd met 14—16 stemmen, in anderen vorm weder ingediend en een eindloze discussie volgde, die partijen meer van elkaar verwijderde, dan hen nader tot elkaar bracht.

In een zeer bewogen zitting heeft toen de „zeeliedenkoning”, de Engelschman Havelock Wilson, de positie, die ontstaan was, uitvoerig uiteengezet en een krachtig beroep gedaan op een tegemoetkomende houding van de zijde der reeders. Toen ook in deze zitting geen toenadering bereikt scheen te kunnen worden, heeft de secretaris-generaal, de heer Albert Thomas, voorgesteld een sub-commissie van 6 leden te benoemen, daar een vergelijk daar eerder te verwachten zou zijn. In deze commissie kregen Engeland en

Frankrijk van regeeringswege zitting, Engeland en Denemarken van reederszijde en Engeland en Australië voor de zeelieden. Een overwegend Engelsche invloed dus en — een vertegenwoordiging van de uiterste elementen onder reeders en zeelieden.

Met groote spanning werd dus ook uitgezien naar de resultaten van zulk een commissie. Eigenaardig was de werkwijze zeker. Onmiddellijk na haar benoeming kwam de commissie bijeen en ontving terstond van den Engelschen regeeringsafgevaardigde een afgerond voorstel! Is het wonder, dat er van een vertooning, van een doorgestoken kaart werd gesproken? Evenwel, zóó vlot als de heeren misschien wel gewild hadden, ging het niet. Ook in de sub-commissie is hevig gestreden, hetgeen wel hieruit blijkt, dat slechts op enkele punten overeenstemming werd bereikt, op andere punten gestemd werd met als resultaat 4 tegen 2, 3 tegen 3 en zelfs 3—2—1 stem.

Met deze resultaten kwam de sub-commissie voor de commissie van 30 en nu volgde een regen van amendementen en heele reeksen stemmingen, zoodat men ten slotte tot een conventie kwam, waarin heel wat was geschipperd en die weinigen geheel bevredigde.

De zakelijke inhoud van de voornaamste dertien aan de conferentie voorgestelde artikelen was:

Art. 1. Achturige werkdag, 48-urige werkweek, of evenredige arbeidsduur over een langer tijdvak voor alle opvarenden van alle naties en rassen, behalve de kapiteins en officieren met toezicht belast en niet bij de wacht ingedeeld.

Art. 2. Driewachten-stelsel voor dek- en machinekamerpersoneel voor schepen boven 2000 ton, uiterlijk een jaar na ratificatie der conventie in te voeren.

Op zee 48-urige werkweek met *verplichting* bovendien den Zondag door te werken, waarvoor of vergoeding in geld gegeven zou moeten worden, of een vrije dag in de haven, tenzij de bemanning in de verhouding 1 : 6 zou worden uitgebreid, zoodat den zevenden dag gewerkt kan worden zonder de 48 uren te overschrijden.

Overwerk, in het bijzonder op den dag van vertrek en aankomst, mag 14 uur per week of 60 uur per maand niet overschrijden. Overwerk te vergoeden in geld of in vrijen tijd.

In de haven zou 45 uur per week gewerkt worden.

Art. 7. De regeling van den arbeidsduur moet in de monsterrol worden opgenomen.

Dit was het ontwerp zooals het eindelijk en ten laatste den 6den Juli in de conferentie kwam. Terwijl Mr. Hipwood, als rapporteur, de voorstellen verdeedigde, nam zijn collega, de andere gedelegeerde der Engelsche regeering, Sir Montague Barlow, bij de behandeling vrijwel de leiding. In een uitvoerige rede zette hij allereerst uiteen, dat zijn collega en hij *volgens bepaalde opdracht* handelden en diende vervolgens amendementen op art. 2 in, er den nadruk opleggend, dat hij bij verwerping van deze amendementen *tegen* de conventie zou moeten stemmen. Hier lag de kiem voor de ontbinding der conferentie. Zijn rede maakte dan ook grooten indruk.

Een ander punt van het grootste gewicht uit de mond van een zoo gezaghebbend man als Sir Montague Barlow, temeer echter waar hij zoo uitdrukkelijk verklaarde in opdracht van zijn regeering te spreken, was zijn uiteenzetting, dat de conferentie van Washington *geen* besluiten heeft kunnen nemen ten opzichte van zeelieden of bindend voor de Genua-conferentie, omdat de regeling der zeevaart uitdrukkelijk en met voorbedachten rade van de agenda voor Washington was verwijderd gehouden.

De bedoelde amendementen hadden geen andere strekking dan de voorstellen door Mr. Hipwood in de sub-commissie ingediend weder in de conventie in te vlechten en gingen uit van de volgende regeling van den arbeidsduur: machinekamerpersoneel 48 uur, dek-

personeel 56 uur, stewards en koks 70 uur per week en in de haven 48 uur voor allen.

Het lot der conferentie was nu feitelijk beslist. Het was niet te verwonderen, dat deze voorstellen, die noch in de sub-commissie, noch in de commissie-vandertig een meerderheid hadden kunnen verwerven, zelfs in den vorm, waarin zij nu werden ingediend, werden afgestemd. En hiermede was de houding van de Engelsche regeering tegenover de conventie bepaald. Zelfs zonder den moreelen invloed te tellen door haar houding op andere gedelegeerden geoeffend, bleken hare stemmen alleen reeds voldoende om te beletten, dat de conventie bij de eindstemming de vereischte meerderheid verwierf, zooals in den aanvang is geschetst. Onder de 48 voorstemmers waren slechts drie reeders, de Fransche, de Nederlandsche en de Argentijnsche; onder de tegenstemmers de regeeringsafgevaardigden van Engeland, Japan, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Spanje en Portugal.

Hiermede was het spel ten einde. Wat zullen de gevolgen zijn? Zal de Internationale Zeelieden Federatie door het machtsmiddel van staking trachten te bereiken, wat haar langs den weg van internationaal overleg ontgaan is? Wie zal het zeggen? Zeker is echter, dat zij dan een sterke macht tegenover zich zou vinden, nu de Engelsche en andere regeeringen zich duidelijk hebben uitgesproken haar eischen niet te willen aanvaarden.

Ongetwijfeld zullen er zijn, die zullen betoogen, dat nu Genua geen resultaten heeft gehad, Washington ook op de zeevaart van toepassing zal zijn. Ook hier echter zal het eenmaal vastgestelde boven omschreven standpunt van het Britsche gouvernement een voldoende sterke hinderpaal zijn om met zulk een betoog praktisch eenig succes te behalen.

Zal het Internationale Arbeidsbureau de zaak er bij laten liggen? Het komt mij weinig waarschijnlijk voor. Wellicht dus zal een nieuwe Internationale Zeeliedenconferentie volgen of het onderwerp op de agenda voor de volgende Arbeidsconferentie worden geplaatst.

Inmiddels zullen de landsregeeringen hier en daar wel niet stilzitten. De debatten van Genua, de daar aan 't licht gekomen denkbeelden zijn dankbaar studiemateriaal en menig gouvernement zal met Genua, hoezeer dan ook mislukt, tot richtsnoer, een wettelijke regeling ontwerpen. Zoo denk ik mij althans de houding van de Nederlandsche regeering. Wanneer het echter dien kant opgaat is het zaak goed te overwegen dat, nu internationale regeling uitblijft, de concurrentie op de wereldmarkt eischen stelt zóó klemmend, dat deze bij de vraag, of nationaal wettelijke regeling mogelijk is, van doorslaand gewicht moeten zijn.

Engeland heeft zich niet willen binden. Ik geloof, dat de afwezigheid van de Vereenigde Staten, die dus in ieder geval vrij zouden blijven, Engeland's houding stellig heeft beïnvloed. Ook de derde maritieme mogendheid ter wereld, Japan, heeft zich tegen de voorgestelde regeling uitgesproken. En zou dan de vierde op de ranglijst, Nederland, zonder zichzelf te bedreigen, alleen verder kunnen gaan? Mij dunkt de vraag stellen, is haar beantwoorden.

Er is een phase van groot belang achter den rug, maar de zaak zelf is daarmee niet van de baan en al wat te Genua gezegd en gedaan is, zal zijn invloed blijvend doen gelden op de verdere ontwikkeling der verhoudingen. Nu nog meer dan toen ik mijn eerste artikel schreef, klemt dus mijn betoog; niet in de directe resultaten, doch in den indirecten invloed schuilt de grootste betekenis van de Internationale Zeeliedenconferentie te Genua.

Mr. JAN NOLEN.

DE INTERNATIONALE POST-, TELEGRAAF- EN TELEFOONCONFERENTIE TE PARIJS.

Op uitnoodiging van de Fransche Regeering zijn den 7en Juli j.l. te Parijs bijeengekomen vertegen-

woordigers van de meeste Europeesche Staten ter bespreking van de gebreken, welke thans het Europeesche post-, telegraaf- en telefoonverkeer aankleven.

Op deze conferentie, waartoe het initiatief is uitgegaan van den Conseil Suprême Economique van den Volkenbond en waaraan ook door Nederland is deelgenomen, is allereerst de aandacht gevestigd op de algemeene oorzaken van het nog toe gebrekkige postverkeer t.w. de beperkte treinendienst, mede als gevolg van den kolennood, en de vele moeilijkheden, die de douane-bepalingen aan een vlug verkeer in den weg leggen. Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat de deskundigen op postaal gebied algemeen van meening waren, dat het absoluut noodig was er bij de verschillende Regeeringen op aan te dringen om de douane-formaliteiten tot een minimum te beperken.

Als bijzondere oorzaak van het gebrekkige postverkeer werd vooral de aandacht gevestigd op de groote moeilijkheden, die — vooral in Oost-Europa — worden ondervonden van de nog niet in allen deele tot klaarheid gebrachte verhoudingen tusschen de nieuwe staten.

Het laat zich aanzien, dat, waar algemeen de groote betekenis van de hervatting van het internationale verkeer werd erkend en men van alle zijden bereid bleek tot medewerking, binnen afzienbaren tijd de groote internationale overlandverbindingen met Praag en via Weenen of via Turijn-Laibach met den Balkan zullen worden hersteld.

Ook aan het herstel der vroegere postverbindingen met Noord-Europa werd de noodige aandacht geschonken.

Op telegraaf- en telefoongebied werd allereerst nagegaan, wat zou zijn te verrichten tot herstel van de vroegere internationale verbindingen; daarna werd onderzocht van welke verbindingen daarenboven de aanleg moest worden bevorderd. Voor zoover het hierbij ging om verbindingen, waarbij slechts enkele landen zijn betrokken, werden in klein comité de noodige besprekingen gevoerd. Wat Nederland betreft, werd uiteraard aandacht geschonken aan de verbindingen met de omliggende landen, met Frankrijk en met Scandinavië.

Besloten werd de aandacht van de particuliere kabelmaatschappijen te vestigen op hunne verplichtingen inzake de volgorde, waarin telegrammen moeten worden doorgeseind.

Ter conferentie werd voorts behandeld en vastgesteld een ontwerp-conventie tot regeling van het draadloze telegraafverkeer tusschen de Europeesche Staten. In dit ontwerp wordt uitgegaan van de gedachte, dat de draadloze telegrafie is te beschouwen als eene uitbreiding van de gewone telegrafie, derhalve als eene aanvulling, indien de capaciteit der gewone telegraafverbindingen niet toereikend is om het verkeer te kunnen verwerken. Een voorstel, om in diezelfde conventie bepaalde regelen te stellen inzake de in het Europeesch verkeer te bezigen golflengten, kon geen algemeene goedkeuring krijgen en werd diensvolgens ingetrokken.

Ook de luchtpostdienst maakte een onderwerp van bespreking uit, waarbij bleek, dat door verscheidene postadministratiën het groote nut werd ingezien van het nemen van proeven met deze nieuwe wijze van brievenvervoer.

Ofschoon ter conferentie door de verschillende gedelegeerden (deskundigen op het gebied der posterijen en telegrafie) geen bindende toezeggingen konden worden gedaan en het herstel der verbindingen in enkele Staten zelfs afhankelijk bleek van de verstrekking van crediet en van materialen, heeft de conferentie er toch ongetwijfeld toe bijgedragen, dat het contact tusschen de post- en telegraafadministratiën is hersteld en dat de persoonlijke kennismaking is bevorderd. Het spreekt wel vanzelf, dat hiertoe niet

weinig bijdroeg het feit, dat de conferentie een zake-lijk en geen politiek karakter droeg. Daardoor bestond er ook gelegenheid om van gedachten te wisselen aangaande de feitelijke oorzaken van de verslechtering op post-, telegraaf- en telefoongebied. En daarbij bleek, dat deze verkeersmiddelen *nergens* zoo goed werken als vóór den oorlog.

Voor de posterijen wordt de minder goede functioneering in hoofdzak toegeschreven aan de vermindering van het aantal spoor- en bootverbindingen, zoomede aan gebrek aan geoefend personeel.

Wat de telegrafie en telefonie betreft, wordt — althans in West-Europa — in elk land geklaagd over de zeer sterke overbelasting der lijnen en kantoren, eene overbelasting zóó groot, dat men er ondanks voortdurende uitbreiding niet in slaagt om haar het hoofd te bieden. In hoofdzak wordt deze overbelasting toegeschreven aan dezelfde oorzaken, die daarvoor hier te lande zijn geconstateerd, nl.:

1°. de abnormale economische toestanden met sterke fluctuaties in de prijzen van materialen en in de grootte der arbeidsloonen, waardoor de handelaren en industrieelen veel meer telegrafeeren en telefoneeren dan vroeger;

2°. de schommelingen in den stand der valuta met daaruit voortvloeiende speculaties, die vrijwel uitsluitend per telegraaf en telefoon worden afgedaan.

Ten slotte kan nog worden medegedeeld, dat ter conferentie de wenschelijkheid werd erkend om telkens wanneer daartoe aanleiding wordt gevonden, buiten de officieele conferenties van de internationale post-unie om, bijeenkomsten te beleggen in den zin van de hier besprokene ter behandeling van vraagstukken op het gebied van het verkeerswezen. E. P. WESTERVELD.

DE STRIJD TEGEN DEN MAKELAAR IN ASSURANTIËN.

Het is een uiterst opvallend verschijnsel, dat de laatste maanden in allerlei hoeken van de wereld, vrijwel gelijktijdig en toch klaarblijkelijk geheel onafhankelijk van elkaar, aanvallen worden gedaan op de positie van den „makelaar in assurantiën”. Om slechts eenige van de meeste recente aanvallen te noemen: in Amerika heeft de *National Association of Insurance Agents* een actie ingeleid tegen wat zij noemen de „aanmatiging” der brokers; het zeer up to date geredigeerde *Duitsche Versicherungs Zeitschrift* van *Wallman* verscheen dezer dagen met een gedegen artikel over de „misstanden”, die door den *Versicherungs-Makler* in het leven worden geroepen; de hoofdredacteur van de *Nederlandsche Verzekerings-bode* schreef een fulmineerend artikel tegen de makelaardij in ons land, daarbij speciaal de aandacht vestigend op het provisie-geknoui veler kantoren en de nadeelen daarvan voor de vaste agenten-organisaties der verzekeringsinstellingen.

Men moet wel begrijpen, dat deze aanvallen zich niet alléén richten tot wat wij hier in ons land in meer engeren zin onder makelaars verstaan, dat is de bij de wet erkende (en neutraal bedoelde) tusschenpersoon tusschen verzekerde en verzekeraar, maar evenzeer, en in gelijke mate, tegen alles wat, zonder officieel makelaar te zijn, zich als assurantiebezorger in het groot opwerpt, onder welken schoon klinkenden titel dan ook. Het gaat dus tegen al die kantoren, die zich als assurantie-warenhuizen aandienen, en die het publiek in de meest verschillende branches van advies zullen dienen en die men in de praktijk — vaak ten onrechte — meestal als „makelaars”-kantoren betitelt.

Wat nu misdeed deze makelaar, dat hij aan zulk een algemeenen aanval bloot staat? Een oppervlakkig opmerker is geneigd om te zeggen: zijn misdad is dat het hem te goed gaat. Inderdaad toch nemen de zaken van den makelaar, en parallel daarmee zijn invloed, zienderogen toe. Een bewijs van dien voorspoed levert bijvoorbeeld de omzetting van het assurantie-

kantoor *F. A. Sorel* in Amsterdam in een naamlooze vennootschap, de *Algemeene Verzekerings Unie*, welke aandeelen inderdaad aan het publiek werden gepresenteerd onder het motief, dat de toenemende omvang van zaken een bredere basis van het bedrijf noodig maakte.

Dit Amsterdamsche feit staat trouwens niet op zichzelf. Duitse voorbeelden liggen voor het grijpen. De makelaardij in assurantiën, nog voor kort een vrijwel alleen in Hamburg machtig bedrijf, slaat haar tenten in steeds meer steden op. Een der laatste verschijningen buiten Hamburg ontstond in Berlijn, ook in den vorm van een naamlooze vennootschap: de *Ortis, A. G. für Versicherungswesen*. Het heeft er dus wel wat van alsof men thans overal den weg inslaat, die woert naar een steeds stijgenden invloed van het makelaarsgilde, een weg, dien men reeds vroeger in Frankrijk een heel eind aflegde.

Voor wie echter verder ziet dan de oppervlakte blijkt het al heel spoedig, dat de reden van het misnoegen van velen tegen de makelaardij in assurantiën een veel dieper gaande oorzaak heeft dan een eenvoudige broodnijd of afgunst op den voorspoed der assurantiebezorgers. Inderdaad botsen hier een tweetal verschillende categorieën, namelijk makelaars en verzekeraars, wier belangen uiteenloopen en heeft hier een economische veldslag plaats, die zeker in breder kringen belangstelling verdient. Het algemeen maatschappelijk belang is thans zóózeer bij assurantie zaken betrokken, dat deze strijd ten slotte niet geheel buiten het publiek om beslecht zal kunnen worden.

In het volgende zal speciaal over dien strijd van makelaar en verzekeraar worden gesproken. Buiten beschouwing blijft dus de andere strijd, dien de oudere makelaars vooral hebben te voeren, dat is de strijd tegen „Neubildungen” van allerlei aard, waarbij hun gevaarlijkste concurrent wellicht te zoeken is in het bankbedrijf. Men ziet toch meer en meer, dat de groote banken een assurantie-afdeeling openen en al krijgt men wel eens den indruk, dat men dat min of meer aarzeland doet en het assurantiebedrijf geheel als nevenbedrijf beschouwt, toch weet men deze afdeeling, ten koste dikwijls van de oude makelaardij, tot een steeds toenemenden bloei te brengen. In den strijd tusschen makelaar en verzekeraar veroorzaakt dit verschijnsel echter geen integreerend verschil. Hoogstens een verplaatsing van het terrein van den strijd.

Voor een goed begrip van dezen strijd tusschen makelaar en verzekeraar moet men wel in het oog houden, hoe en waar de makelaardij in assurantiën ontstond. Ongetwijfeld is het ontstaan te zoeken in de zeehavenplaatsen, en bloeien doet deze branche nog steeds bij voorkeur in steden waar de zeeverzekering een ruime plaats inneemt, hier te lande dus Amsterdam en Rotterdam.

De reden daarvan is gemakkelijk aan te geven. De zeeverzekeringen, of liever meer algemeen de transportverzekering, stelt inderdaad bijzondere eischen. Welke eischen dit zijn, kan men meer in detail lezen in de heldere *Voorlezingen over Zee-assurantie* van *Mr. van Wulfften Palthe*. In het kort kan men dit er van zeggen: de koopman voelt de transportverzekering geheel als een nevenzaak, waaraan hij niet geneigd is, veel van zijn tijd en aandacht te besteden. Het dekken van de veel voorkomende zeer groote risico's, die meestal zéér vlug gedekt moeten worden, eischt een speciale organisatie, die zich meestal ver buiten de grenzen van het eigen land uitstrekt. De veelheid van voorwaarden, van wettelijke regelingen, eischt zeer degelijke speciale kennis, en als de koopman zelf deze niet heeft: speciaal ervaren personen om hem voor te lichten.

Van makelaarszijde stelt men het nu gaarne zóó voor, dat reeds voor het tot stand komen van de verzekeringen in de transport-branche de makelaar niet te missen is. Echter vrees ik, dat in het afsluiten niet het sterkste argument ligt, dat de makelaar kan

aanvoeren om zijn onmisbaarheid aan te toonen. De makelaar redeneert meestal aldus: het is voor den koopman of groot-industrieel te bezwaarlijk om uit alle verschillende assurantiemaatschappijen een geschikte keus te doen, omdat de individueele maatschappij-polissen te weinig uniform zijn, dus zal hij verkiezen om zijn erwaren makelaar deze zaken in handen te geven. Inmiddels sluit de makelaar, dit zij hier reeds terstond opgemerkt, in hoofdzaak op de (wel uniforme) beurspolis.

Daaruit vloeit echter mijns inziens geenszins de onmisbaarheid van de makelaardij voort. Immers men zou zich toch evengoed kunnen denken, dat de verzekeringzoekende koopman zich direct tot de assurantiemaatschappij of diens vertegenwoordiger wendt, met voorbijgaan dus van den thans gebruikelijken tusschenpersoon. Men mag toch aannemen, dat in het algemeen de assurantiemaatschappijen evengoed de belangen van hun *verzekerden* zullen behartigen, als men hen die taak oplegde, als thans de makelaars dit doen en bijvoorbeeld ook, bij gebleken aandrang van de zijde van het verzekeringzoekende publiek, evengoed zelf tot een uniforme beurspolis waren gekomen. Anders toch zou men moeten onderstellen, dat de leiders dier maatschappijen de sociale taak der verzekering al héél slecht begrepen, als men moest aannemen, dat deze alléén maar aan zichzelf denken. Trouwens het argument van de makelaars, dat men zich dan met handen en voeten zou overleveren aan de maatschappijen, kan door dezen direct worden omgekeerd: nu leveren de verzekeringzoekenden zich met handen en voeten over aan hun makelaars. Ook de makelaarsbedrijven zijn lang niet uniform. Mr. Palthe zelf merkt toch op, dat ieder makelaar zijn eigen clausules heeft, waarmede men onderling heftig concurreert. Als de koopman geen gelegenheid heeft om in elk geval de voorwaarden van een maatschappij te bestudeeren, heeft hij dit evenmin om de diverse clausules der makelaars aan nauwgezette studie te onderwerpen. Verzekering is en blijft een kwestie van vertrouwen en het is niet in te zien, waarom makelaars dit vertrouwen à priori meer zouden verdienen dan de verzekeraars zelf.

Wil men daarom de onmisbaarheid van den makelaar in de transportverzekering aantoonen, dan denk ik veel liever aan een ander punt, dat is de regeling van de schadegevallen. Hier heeft de koopman — zie het wenk van Mr. Palthe — ontegenzeggelijk de hulp en den steun van een ervaren assuradeur noodig, die voor hem handelt met den verzekeraar, vooral in twijfelachtige gevallen. Dan onderschrijf ik de woorden van Mr. Palthe¹⁾ ten volle: „dan vervult de makelaar de rol van advocaat en van zijn gezag bij assuradeuren en zijn pleidooi en overredingskracht hangt af, of hij assuradeuren tot vergoeding der schade geheel of ten deele kan bewegen.”

Maar... dan is de makelaar dus de antagonist van de verzekeringsmaatschappij, immers dan treedt hij vóór den verzekerde en als het noodig is, tegen de maatschappij op. Is het nu zoo onbegrijpelijk, dat de maatschappijen zich trachten te verzetten tegen den dwazen toestand, dat zij aan deze zelfde, tegen hen optredende personen, het afsluiten van posten moeten overlaten, en hen zelfs voor dat afsluiten een provisie toe moeten kennen! Zelfs Mr. Palthe noemt dit²⁾ „eigenaardig”.

In de transportverzekering hebben echter deze eigenaardige toestanden nu eenmaal burgerrecht verkregen en daar in het algemeen de oude, erkende makelaarsfirma's een hooge opvatting van hun taak hadden, konden de maatschappijen er zich bij neerleggen.

Maar dat neemt niet weg, dat ieder verzekeraar oneindig veel liever een *eigen* organisatie in *vasten* dienst heeft, die hem de zaken toevoert, dan dat hij afhankelijk is van den goeden wil van een in geen

enkel opzicht in vast verband met hem staanden makelaar. De verzekeringsmaatschappijen zullen zich daarom steeds met hand en tand trachten te verzetten tegen elke uitbreiding van de makelaarsbemoeiingen, zoo goed als zij zeer ongaarne zien, dat naast de oude makelaars een nieuwe categorie van assurantie-bezorgers ontstaat, die zonder officieel makelaar te zijn, toch een analoge functie wenschten te vervullen.

Het sterkst uit zich dit verzet daar, waar de maatschappijen thans beschikken over een goed corps van vaste agenten en van in vasten dienst zijnde personen. Deze vaste organen zullen niets liever doen dan dit verzet steunen. Het is voor een vast agent van een brandverzekeringsmaatschappij bijvoorbeeld uiterst onaangenaam als hij op een gegeven moment moet bemerken, dat het industrieel complex, waarvan hij reeds jaren lang de brandpolis verzorgde, in handen van een makelaarsfirma is gekomen, die voortaan de assurantie bezongt (en dit wellicht bij een andere verzekeraar!) en die ook voortaan de provisie op zal strijken.

Zulke gevallen zijn thans niet ongewoon. Had vroeger de koopman voldoende aan enkele eenvoudige verzekeringen, de toenemende omvang van de bedrijven en niet minder het steeds grooter veld, dat de assurantie gaat bestrijken en de veel meer verschillende branches waarmede de groot-industrieel of koopman in aanraking komt, maakt dat het hem steeds lastiger wordt om voor assurantiezaken altijd direct met de vaste maatschappij-vertegenwoordigers in relatie te treden. De *algemeene* assurantie-bezorger heeft hier een dankbare taak.

Wil zulk een assurantiebezorger zijn taak breed opvatten, dan kan hij moeilijk de vertegenwoordiging voor één enkele maatschappij in elke branche op zich nemen. Had men alléén te doen met de oude assurantie-takken, brand, leven en dergelijke, die een ruime ervaring achter den rug hebben en wier bedrijven daardoor een zekere stabiliteit en ook uniformiteit vertoonen, dan was het hebben van één vaste vertegenwoordiging nog denkbaar. Maar komt men op het gebied van de transportverzekeringen, wettelijke aansprakelijkheidsverzekeringen, en dergelijke, waar de premie en voorwaarden steeds weer een ander beeld vertoonen, omdat de omstandigheden waaronder men die verzekering sluit steeds weer wisselen, dan is het zeker begrijpelijk, dat de assurantiebezorger vrij wenscht te zijn in het plaats van de verzekeringen van zijn cliënt, omdat daàr te doen waar dit in elk concreet geval het beste zal zijn. Ook bij het regelen van de schade, waar de assurantiebezorger immers de belangen van de verzekerden zal behartigen, staat hij steviger als geen vaste banden hem met één specialen verzekeraar verbinden, en dat geldt ook weer speciaal voor deze branches waar het juiste bedrag der schade niet vooruit vast staat, maar eerst na het optreden daarvan zal moeten worden vastgesteld.

De moderne assurantie-makelaar komt dus aan een uitgesproken behoefte van den handel tegemoet. De assurantiemaatschappijen, die met leede oogen hun bedrijf steeds meer afhankelijk zien worden van deze makelaars, zoowel als hun vaste agenten, die den strijd tegen de makelaars aanbinden, dienen dus wel in het oog te houden, dat het makelaarswezen een zeer reëlen bodem heeft waar het in wortelt. De makelaardij geheel ter zijde schuiven zal niet meer gaan. Men zal het als een vaststaand feit moeten aanvaarden, dat de makelaardij er is en er zal blijven. Men kan echter als verzekeraar wel strijden om verdere uitbreiding van de makelaarsbemoeiingen naar mogelijkheid tegen te gaan en vooral om de misbruiken, waartoe het stelsel aanleiding geeft, tot een minimum te reduceeren.

Een der belangrijkste misbruiken waartoe het instituut van de assurantiebezorgers aanleiding geeft, is wel het opdrijven van de provisie. Hier kunnen de maatschappijen inderdaad een, halt! roepen, mits zij

¹⁾ Blz. 19. ²⁾ Blz. 20.

met elkaar de handen ineenslaan. Helaas echter is in de meeste landen, het aantal elkaar beconcurrerende verzekeringsinstellingen op allerlei gebied zóó groot, dat er al te vaak wel een zwakke broeder te vinden is, die elke goed bedoelde afspraak tot een vodge papier weet te maken. Een groot makelaarskantoor toch heeft heel wat assurantie zaken onder te brengen en naar deze productie likkebaarden er velen, die maar o zoo zeer geneigd zijn om hun concurrenten den loef af te steken en daarom tot de meest dolzinnige provisieaanbiedingen geraken om den makelaar maar in het gevele te komen.

Dat de makelaardij tot provisiejacht aanleiding geeft is zeker. Dit komt niet alleen door het streven van de vele nieuwe kantoren op dit gebied, die in hun middelen niet altijd even kieskeurig zijn, als zij zelf maar geld verdienen, maar de oude gevestigde kantoren doen daaraan, bewust of onbewust, evengoed mede. Het bewijs daarvan levert momenteel de levensverzekering. Nog eerst sedert zeer korten tijd, enkele jaren slechts, bemoeit de makelaardij zich hier te lande meer intensief met levensverzekering. Op hetzelfde moment begon bij de levensverzekeringsmaatschappijen de vraag naar meer provisie uit die kringen dringender worm aan te nemen. Hoewel het meereendeel der levensverzekeraars het gevaar daarvan wel deugdelijk inszag, is het tot nu toe toch niet mogen gelukken een vaste houding aan te nemen tegenover dien drang. Er zijn weder enkele instellingen geweest, die de afhankelijkheid van hun bedrijf van deze losse vertegenwoordigers op den koop toenamen, terwille van de mooie (maar dure!) productie, die de makelaarskantoren hen toevoerden, en die er geen bezwaar in zagen de makelaars aan zich te binden door hoogere provisievoorwaarden.

Juist in de levensverzekering hadden de verzekeraars den makelaar zoo gemakkelijk op het tweede plan kunnen houden. De praktijk van de levensverzekering toch is zoo hemelsbreed verschillend van alles wat schadeverzekering is, dat de makelaar, die goede adviezen op levensverzekeringsgebied wil geven, daarvoor geheel afzonderlijk geoutilleerd dient te zijn. Om echter een goed geoutilleerde levensverzekeringsafdeling loonen te maken, zal hoogstens enkelen weinigen kantoren gegeven zijn. De provisies van de levensverzekering zijn — gelukkig voor het verzekeringzoekende publiek — niet hoog genoeg om daaruit veel onkosten te kunnen bestrijden. Mijns inziens zal daarom steeds de outillage van de gevestigde maatschappijen zelf gemakkelijk op beter peil te houden zijn dan die der makelaarskantoren. Bij de groote maatschappijen vooral zijn meer goed onderlegde en deskundige ambtenaren in allerlei richtingen beschikbaar om het publiek goed en betrouwbaar advies te geven dan waarover een makelaarskantoor ooit zal beschikken. Wie het levensverzekeringsbedrijf van nabij kent, zal geen minuut aarzelen om advieszoekende personen met hetzelfde vertrouwen naar de directie dezer maatschappijen te verwijzen als naar een onafhankelijk makelaarskantoor.

Daar komt nog bij, dat de rol van den makelaar bij de levensverzekering zich uitsluitend beperkt tot het geven van advies bij het afsluiten van den post. Een eenmaal gesloten post gaat toch geheel over in het bezit der verzekeringsmaatschappij, in tegenstelling met wat de schadeverzekering doet zien, waar en voor de vernieuwing van den post en voor de regeling van de schade steeds weer de bemoeiing van den makelaar noodig is. Na wat hiervoor is opgemerkt is de taak van den makelaar bij de levensverzekering dus zeker geen onmisbare.

Echter ook in deze branche zal men er voortaan rekening mede hebben te houden, dat de makelaardij er is en niet meer ter zijde te stellen is. Men mag slechts hopen, ter wille van het verzekeringnemend publiek, dat de groote massa der levensverzekeraars zich pal zal weten te stellen tegen den drang naar

hoogere provisie. De levensverzekering toch kan zijn voornamelijk kapitaal vormende functie alleen dan goed blijven vervullen als men de onkosten niet noodeloos opvoert. Elke opvoering van onkosten brengt toch onvermijdelijk premieverhoging mede, en moet dus door het verzekeringnemend publiek betaald worden. Dit verzekeringnemend publiek mag dus in dezen — en dat geldt natuurlijk niet alléén voor de levensverzekering — wel eens ernstig bedenken, dat de veiligste weg om een verzekering goedkoop te houden altijd nog is de weg waarop men de minste tusschenpersonen ontmoet, de weg dus die direct naar de maatschappijen of diens vaste agenten voert. Het publiek moge er van doordrongen worden, dat het in den strijd tusschen makelaar en assurantiemaatschappij ook gaat om zijn belangen.

Dr. A. O. HOLWERDA.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer is opgenomen het gebruikelijke overzicht met bijlagen van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Juni 1920, vergeleken met de overeenkomstige cijfers voor 1919.

De Oorlogswinst- en Verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op f 750.873.959, waarvan f 554.189.668 uit de eerstgenoemde heffing werd verkregen.

Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het Leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, die geen verzwaring van belastingdruk meebrachten — is dus in totaal f 893.965.658 ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 39.064.463 op tegen f 28.914.065 in Juni 1919. Zij gingen mitsdien vooruit met f 10.150.398. In totaal werd gedurende het eerste halfjaar van 1920 f 205.091.791 ontvangen of f 66.739.263 meer dan in de eerste helft van 1919 en f 50.273.541 meer dan de raming. Van dit laatste bedrag komt f 37.012.119 op rekening van de eerste vijf maanden van het loopende jaar en f 13.261.422 op rekening van Juni 1920. In deze maand bleven slechts de personeele belasting, de suikeraccijns, de zoutaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken en de domeinen bij 1/12e van de raming over een vol jaar ten achter en wel onderscheidenlijk met f 643.413, f 981.064, f 74.633, f 5.134, f 1.498 en f 171.196.

Hierbij dient intusschen in aanmerking genomen te worden, dat de lagere opbrengst van de personeele belasting uitsluitend het gevolg is van de vertraging bij de aanslagregeling door de herschatting van mobilaire en huurwaarden. Aangenomen mag worden, dat deze achterstand niet alleen in volgende maanden zal worden ingehaald, doch zal veranderen in een belangrijk surplus boven de raming.

Wat de overige zoeven genoemde middelen betreft behoeft evenmin aan den achterstand groote betekenis te worden gehecht. Het is te verwachten, dat ook van deze middelen, behalve wellicht van den zoutaccijns en van de nieuwe speelkaartenbelasting, de opbrengst in 1920 de raming zal overtreffen. Voor de eerste helft van dat jaar is dit reeds het geval met den suikeraccijns en de belasting op gouden en zilveren werken.

Tot de zeer gunstige uitkomsten van de eerste zes maanden van 1920 bedroegen vooral bij de inkomstenbelasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de vermogensbelasting, de gedistilleerdaccijns, de geslachtaccijns, de zegelrechten, de registratierechten, de successierechten en de invoerrechten. Zij overschreden de raming respectievelijk met f 11.453.603, f 2.139.906, f 1.896.494, f 6.772.969, f 1.575.246, f 3.592.074, f 10.615.877, f 3.313.142 en f 10.982.516, of in totaal met f 52.341.827.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De positie der arbeiderspartij; de Volkenbond; crediet-accommodatie door de banken; winsten van N. V.; Lloyds kwartaalcijfers inzake de scheepsbouw; de geldmarkt.

Onze Londensche correspondent schrijft ons dd. 23 Juli 1920:

The world seems destined to pass from one crisis to another. Having all last week lived under the imminent danger of renewed military operations against Germany, we are now on the verge of war against Russia. The optimistic lines which I wrote last week on the reopening of trade relations go the way of most other optimistic calculations in these times. That the City takes the danger seriously, is seen in the depressed condition of markets yesterday. It is too early to say what the British Government intends to do in the way of providing troops: in any case there will be munitions and credits, and, one supposes, the renewed blockade of the Baltic, and a complete cessation of Soviet trade negotiations.

In these circumstances the position of the Labour Party becomes of great interest. Contrary to the expectations of most observers, the Special Trade Union Congress which was called last week to consider the question of Ireland and the supply of munitions to Poland, took the line of supporting the miners in the policy of a general strike if the attitude of the Government were not modified. The new demands on the Soviet authorities had just been made public, and the Congress went on to "warn the British Government and the Spa conference that any attempt to secure the support of the British Democracy in order to give military assistance to Poland is foredoomed to failure....". Of course, the votes of a conference are not indicative necessarily of the attitude of the rank and file, and a strike ballot would probably yield a very different result. In any case, the speech of Mr. Thomas in the House of Commons on the occasion of the Spa debate shows that this very able tactician is not going to be stampeded into a policy of open opposition to all forms of assistance to Poland. Should the position become very serious, we are quite likely to see the same hopeless division of the ranks of Labour as has so often before paralysed both wings of the party.

Last night the House of Lords debated the question of the League Nations. Nothing has done the League so much harm as the non-possessive attitude on the question of the Polish offensive; but Lord Curzon, replying on behalf of the Government, was of course quite correct in denying that the responsibility for the sins of non-commission by the League was to be attributed solely to the British Government. His expression of opinion that the enemy powers should be admitted to the League as soon as possible was a valuable feature of the speech.

The two other great banks, which together with the three whose figures I gave last week, constitute "the Big Five", have now published their half-yearly balance sheets, which enables one to give more complete review of the Banking situation.

To continue the table of credit facilities afforded by the banks to their customers, the figures for Lloyds Bank are:¹⁾

	30 Juni 1920	30 Juni 1919
Acceptances	£ 16.3	£ 15.7
Advances	" 164.4	" 92.8
Discounts	" 40.7	" 50.9
Totals	£ 221.4	£ 159.4

In the case of the London, County and Westminster Bank they are:

¹⁾ All the following figures refer of course to million pounds sterling.

	30 Juni 1920	30 Juni 1919
Acceptances	£ 17.6	£ 12.3
Advances	" 154.2	" 97.8
Discounts	" 53.2	" 54.5
Totals	£ 225.0	£ 164.6

The aggregate figures for the five banks together:

	30 Juni 1920	31 Dec. 1919	30 Juni 1919
Deposits	£ 1585.190	£ 1548.842	£ 1503.717
Advances	" 805.364	" 712.868	" 506.945
Call Money	" 77.353	" 90.935	" 294.123
Acceptances ¹⁾	" 69.112	" 104.375	" 54.357
Cash in hand, etc. ..	" 256.636	" 263.803	" 282.813
Discounts	" 189.6	—	—

It will be noted that the sum of the advances and the call-loans shows a far smaller variation than the separate items, which suggests that the financing of trade has been at the expense of speculation and the billmarket: excluding the National Provincial Bank, the volume of discounts has fallen by about £ 23 millions since the corresponding date last year.

The "Economist" last week continued its usual informative article as to the profits of Joint Stock Companies. This return analyses the profits of 1406 companies whose profits disclosed (though not necessarily earned) in the period July '19 to June '20 were as follows;

In year under survey	£ 119,208,961
Previous year	" 98,507,899

Of this amount of £ 119 millions:

Ordinary Dividend absorbed ..	£ 62,024,619	i.e. 52.1 pCt.
Preference Dividend took	" 15,249,663	i.e. 12.8 "
Reserve etc. took	" 41,934,679	i.e. 35.1 "

The rates paid work out as follows;

	This year	Last year
On debentures	4.34 pCt.	4.15 pCt.
On preference shares ..	5.2 "	5.1 "
Ordinary shares	11.9 "	11.0 "

"These figures do not include bonus share distributions nor the benefit of subscription to shares below market price, the value of which to a shareholder it is not possible to compute in this form."

Among the various groups of which the above figures represent a summary three (Gas, Nitrate, and Waterworks) show a reduction in the net profit earned. The rate of dividend on ordinary shares has fallen most heavily in the case of Motor and Cycle Companies, where the dividend was 17.4 pCt. and in the current period is only 11.7 pCt.; and has risen most rapidly in the case of shops and stores, where the rate has risen from 12.2 pCt. to 22.4 pCt. The most profitable industry was still oil, paying 26.3 pCt., although this represents a fall from the last period, when the rate was 27.9 pCt.

The quarterly figures of shipbuilding constructions published by Lloyds Register are now available. For the United Kingdom, the figures show that on June 30 of this year there was under construction 3,578,000 tons of shipping, as compared with 3,394,000 tons on March 31 and 2,524,000 on June 30, 1919. On June 30, 1914 there was under construction only 1,722,000 tons. The figures for construction abroad were:

June 30, 1920....	4,145,000 tons
March 31, 1920....	4,547,000 tons, as compared with 1,441,000 tons building on June 30, 1914. These figures are exclusive of the German construction.

The return shows a remarkable decline in the United States tonnage, which has fallen off greatly since the 30 June of last year.

In a previous letter to you I mentioned the opposition of the miners to the new Coal Bill. This opposition, which has taken the form of a threat to boycott the new institutions set up under the Bill, has now led the Government to insert a new clause in Committee, the result of which is to give the Govern-

¹⁾ Exclusive of the National Provincial figures on the latest date.

ment power to abrogate the National Board and the Committee, the result of which is to give the Government representatives to these committees within twelve months after the passing of the Act. Whether this will be effective in forcing the miners to change their attitude remains to be seen: it is just as likely to force the agitation for „real nationalisation” to the front again. The labour situation is altogether becoming unsettled again. The Engineers have been unsuccessful in their demand before the Arbitration Court, and in the woollen industry the signs are that a big strike is on the way. The textile situation is such as to make it unlikely that the employers will give way; in fact a strike would enable them to solve the short time question effectively and the only sufferers would be the textile workers themselves.

The „Manchester Guardian's” cotton expert reports that the tide is on the turn in the cotton industry, and that there is every prospect of brisker trade. But the woollen situation seems to be unchanged; there is almost complete stagnation.

To turn to the money market, the following table will enable an oversight of the rates current in the last six months, as compared with previous years:

Daily Average: January to June:

	Bank Rate.	Market Rate (3 Months).	Short Loans.	Bankers deposit Rate.
1913	£ 4/15/9	£ 4/6/10	£ 3/19/1	£ 3/5/10
1914	„ 3/4/7	„ 2/10/2	„ 2/2/7	„ 1/14/7
1918	„ 5/0/0	„ 3/13/0	„ 3/6/2	„ 3/2/6
1919	„ 5/0/0	„ 3/10/0	„ 3/4/7	„ 3/0/0
1920	„ 6/8/7	„ 6/2/2	„ 4/16/0	„ 4/8/7

Margin between:

	Bank Rate & Market Rate.	Deposit Rate & Market Rate.	Deposit Rate & Short Loan Rate.
1913..	£ 0/8/11	£ 1/1/0	£ 0/13/3
1914..	„ 0/14/5	„ 0/15/7	„ 0/8/0
1918..	„ 1/7/0	„ 0/10/6	„ 0/3/8
1919..	„ 1/10/0	„ 0/10/0	„ 0/4/7
1920..	„ 9/6/5	„ 1/13/7	„ 0/7/5

It will be seen that the margin between the market and the official rates has become substantially less than in the similar period last year, whilst the profit making margins have widened.

The floating debt has fallen from £ 1.290.620 on July 10 to £ 1.279.231 on July 17; but the volume of Ways and Means Advances from the Bank of England has increased, from £ 39½ to £ 43½ millions. At the same time Treasury Bills outstanding have fallen by £ 12.639.000 to £ 1.066.090.000; the remaining difference of £ 2.850.000 being accounted for by a decline in the Advances by Government Departments.

The changes in the Bank Return, as compared to last week, are as follows:

Public Deposits	£ 1.111.993	down
Other Deposits	28.585	down
Government Securities	2.850.222	down
Other Securities	1.458.834	up
Reserve	263.396	up
Note Circulation	138.815	down
Coin and Bullion	124.581	up
Reserve ratio for week 12¼ pCt., an increase of ¼ pCt.		

The feature of this week's Currency Return is not any change in the gold holding, or the volume of Bank notes held, both of which items show no change, but the separation from the total of the notes outstanding of notes called in and not yet cancelled. The notes issued in the week amount to £ 6.964.229, against which there have been cancelled notes to the total of £ 15.559.229, so that there is a net decline of £ 8.595.392 in the notes outstanding and in circulation. The amount of these is now £ 353.681.459, but in addition the return shows „Notes called in and not yet cancelled” to the amount of £ 7.148.564/10. The total of notes for the redemption of which the department is liable is thus the sum of these uncancelled but withdrawn notes and the notes actually outstanding. The net decline in the respon-

sibilities of the department is therefore the amount of £ 1.446.289. In comparing the note return of this and previous weeks it must be remembered that the phrase „notes outstanding” has had a new meaning put upon it. Hence the increase in the ratio from 12.92 pCt. to 13.23 pCt. must not be overstressed. The new form of the return shows that the net expansion is not quite so serious as people thought; part of the increase must have been due to the accumulation of these old notes for cancellation purposes.

AANTEKENINGEN.

Prisvraag van het Koloniaal Instituut voor 1920. — Gaarne voldoen wij aan het verzoek, het volgende te plaatsen:

De Raad van Beheer van het Koloniaal Instituut te Amsterdam looft zijn gouden eerepenning en een bedrag van f 500,— (vijf hondend gulden) uit voor het beste, de bekroning waardig gekeurde, geschrift over:

De ontwikkeling der fabrieksnijverheid in Ned.-Indië in de laatste jaren en haar huidige stand,

dat voldoet aan de eischen, die in de onderstaande toelichting nader zijn omschreven.

Toelichting.

Over het vraagstuk der industrialisatie van Ned. Oost-Indië zijn in den laatsten tijd verschillende belangrijke publicaties verschenen. Hier zij verwezen naar H. H. van Kol „De ontwikkeling der Groot-Industrie in Japan”, 1916 en naar het vele, wat naar aanleiding daarvan is geschreven, naar Mr. H. 's Jacob, „Fabrieksnijverheid voor Ned.-Indië”, Indische Gids, 1916, blz. 401, naar A. Meeuwesen, „Indrukken op industrieel gebied in Ned.-Indië”, Tijdschrift der Maatschappij van Nijverheid, 1916, blz. 375 en 454, naar de verhandelingen van Dr. E. C. J. Mohr, in „Korte Berichten van Landbouw, Nijverheid en Handel” 1915 en 1916, naar de diverse „Mededeelingen der Commissie tot ontwikkeling der Fabrieksnijverheid in Ned.-Indië”, naar J. C. van Reigersberg Versluys, „Industrialisatie van Ned.-Indië als vraagstuk van algemeene economische politiek”, Ind. Mercur, 1919, blz. 927.

In al deze publicaties is in hoofdzaak sprake van de toekomstige mogelijkheden, die zoowel voor inlandsche als voor Europeesche fabrieksnijverheid, voor onze Ned. Oost-Indische Koloniën zijn aan te wijzen.

De Raad van Beheer van het Koloniaal Instituut meent nu, dat het wenschelijk is, eene uiteenzetting te bezitten van den tegenwoordigen toestand op dit gebied en vooral ook eene beschouwing over den ontwikkelingsgang, die de industrie in Ned.-Indië in de laatste jaren heeft te zien gegeven. Wel zijn in de hierboven genoemde verhandelingen gegevens voor zulk een studie te vinden, terwijl ook uit verschillende publicaties van de Afdeling Nijverheid van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel in Ned.-Indië (Verslagen omtrent Handel, Nijverheid en Landbouw van Ned.-Indië, gegevens betreffende de nijverheid in Ned.-Indië, Adresboek van de Ned.-Indische Nijverheid, Jaarboeken van Ned.-Indië) veel materiaal daarvoor is te putten, maar eene kritische verwerking van deze verspreide gegevens tot één geheel ontbreekt. Ook is nadere aanvulling in vele opzichten noodig.

Terwijl in het verlangde geschrift zal moeten gestreefd worden naar volledigheid in de beschrijving, zal toch het zwaartepunt gelegd moeten worden in beschouwingen over de oorzaken, die er toe geleid hebben, dat sommige bedrijven in de laatste jaren tot grooten bloei kwamen, terwijl dit voor andere niet het geval was, en voor weder andere teleurstelling werd ondervonden.

Bedrijven, die reeds sedert een groot aantal jaren een belangrijke beteekenis bezitten — men denke aan de suiker-, thee-, tabak- en rubberindustrie en ook aan de grotere mijnbouwbedrijven — en waarvoor dan ook reeds goede litteratuur bestaat, moeten niet nogmaals beschreven worden, maar slechts in zooverre besproken, als noodig is, om het verlangde beeld van den huidige stand der fabrieksnijverheid te completeeren.

Het is niet de bedoeling, dat de huisindustrie in Ned.-Indië zal worden behandeld, maar wel zullen ook kleine, inlandsche zoowel als Europeesche, fabriekmatige bedrijven beschouwd moeten worden. Onder fabriekmatige bedrijven zouden daarbij verstaan kunnen worden: zulke, die met minstens vijf personen in fabrieken of werkplaatsen worden beoefend.

In het voorafgaande ligt opgesloten, dat niet gewenscht wordt: een nieuwe uiteenzetting van nog bestaande moge-

lijkheden. Dit neemt echter geenszins weg, dat beschouwingen over een al of niet te verwachten verderé ontwikkeling der besproken industrieën, of van daarbij aansluitende bedrijven, welkom zullen wezen:

Het geschrift mag een omvang hebben van hoogstens 320 bladzijden (20 vellen) druk; de bladzijde berekend op ongeveer 35 regels (8°).

De beoordeelingsraad bestaat uit de Commissie van Bijstand voor den aan het Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut verbonden Voorlichtingsdienst, welke Commissie is samengesteld uit de heeren: Prof. Dr. F. A. F. C. Went, voorzitter, Dr. L. Ph. le Cosquino de Bussy, secretaris, M. H. T. Bury, Mr. J. C. A. Everwijn, Prof. Dr. G. van Ierson Jr., D. F. W. van Rees, Prof. Dr. P. van Romburgh en Prof. Ir. I. P. de Vooyo, leden.

Deze raad brengt prae-advies uit, waarna de Raad van Beheer van het Koloniaal Instituut beslist.

De uitgave van het bekroonde werk zal geschieden op kosten van het Koloniaal Instituut. De voordeelen dier uitgave komen aan dit Instituut ten goede. De mededingers in de prijsvraag, wier antwoorden niet zijn bekroond, blijven vrij om die te doen uitgeven.

De antwoorden moeten ultimo December 1921 zijn ontvangen door den Directeur der Afdeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut te Amsterdam (Plantage Prinsenlaan 17). Zij moeten gesteld zijn in de Nederlandsche of de Maleische taal en met de schrijfmachine of duidelijk leesbare hand geschreven, aan ééne zijde van het papier. Op de eerste bladzijde moeten zij voorzien zijn van een kenspreuk, die mede voorkomt op de buitenzijde van een bijgevoegden briefomslag, welke ingesloten den naam en de woonplaats van den inzender bevat. Aan alle inzenders zullen hunne geschriften vrachtfrij naar het mede op de enveloppe te geven correspondentieadres worden teruggezonden, vergezeld van het verslag van den beoordeelingsraad, dat de niet bekroonde beantwoordingen alleen aanduidt met hare kenspreuken.

Verdere inlichtingen, betreffende de strekking van deze prijsvraag, verschaft op verzoek de heer Dr. L. P. de Bussy, directeur der Afdeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut te Amsterdam.

De Raad van Beheer voornoemd,
H. F. R. HUBRECHT, Voorzitter.
Th. DELPRAT, wnd. Secretaris.

Productie der Ruhrkolenmijnen in het eerste halfjaar 1920. — De hier volgende bijzonderheden zijn ontleend aan de Frkf. Ztg.

De kolenproductie in het Ruhrgebied wijst voor Juni het hoogste cijfer van dit jaar aan (7,45 mill. ton) en is tevens de hoogste maandproductie sinds de revolutie. De productie per werkdag is tegen Mei iets verminderd, nl. van 305.043 ton op 304.246 ton. De hoogere totaalproductie van Juni is een gevolg hiervan, dat deze maand 24½ werkdag telde, tegen Mei 23½. Deze afnemende productie per werkdag is een gevolg van den toenemenden afkeer van het maken van overuren, waartoe in Februari jl. besloten werd.¹⁾ De totale productie van het eerste halfjaar 1920 bedraagt 41.019.878 ton, tegen 31.560.894 ton in het overeenkomstige tijdvak van 1919, terwijl de productie per dag in deze tijdperken resp. bedroeg 277.161 en 213.972 ton. Het resultaat van het eerste halfjaar 1920 blijft nog 27 pCt. achter bij dat over 't eerste halfjaar 1914.

Productie van Ruhrkolen over het eerste halfjaar.

	1914		1918		1919		1920	
	Millioenen ton	Productie per werkdag ¹⁾	Millioenen ton	Productie per werkdag ¹⁾	Millioenen ton	Productie per werkdag ¹⁾	Millioenen ton	Productie per werkdag ¹⁾
Januari ..	9.59	381.498	8.63	331.899	6.26	248.042	6.66	264.895
Februari ..	8.91	371.244	8.02	334.047	5.43	226.282	6.88	286.511
Maart ..	9.45	363.492	8.47	338.775	6.30	242.292	6.40	286.951
April ..	9.16	381.282	8.29	331.566	2.13*	88.859	6.51	271.314
Mei ..	9.75	390.216	8.33	343.408	5.83	233.075	7.09	305.043
Juni ..	9.21	393.814	8.40	346.571	5.61	241.203	7.45	304.246
Totaal ..	56.06	380.049	50.14	337.621	31.56	213.972	41.02	277.161

¹⁾ In tonnen. ^{*)} Stakingsmaand.

²⁾ Zie pgn. 165 van dezen jaargang.

Bestrijding van de discontopolitiek der Bank of England. — In verband met de eenigen tijd geleden in dit blad gevoerde discussie over de geldpolitiek der centrale bank, een onderwerp, dat ook in Engeland vele pennen in beweging houdt, trekt een artikel in een recent nummer van „The Financier” de aandacht, waarin in een kort bestek de argumenten door de voorstanders der goedkoop-geldpolitiek aangevoerd worden opgesomd.

In de eerste plaats wordt er op gewezen, dat goedkoop geld het vertrouwen onder het beleggend publiek zal doen toenemen, daar een onmiskenbaar gevolg van de discontoverhoging een koersdaling van de fondsen met vaste rente is geweest. Wanneer dus verdere verhoging dreigt, zullen houders van deze fondsen tot realisatie overgaan, om niet straks tegen nog lageren koers te moeten verkoopen. Tegenover hun aanbod staat evenwel geen vraag, daar kopers in de verwachting van een hooger disconto uit de markt blijven, alsdan een koersdaling vreezende en hopende daarna goedkoop te kunnen kopen. Alleen de zekerheid, dat het disconto niet verder verhoogd zal worden, kan weder een atmosfeer van vertrouwen op de beleggingsmarkt doen ontstaan.

Vervolgens wordt betoogd, dat, zoals allen die zich na ernstige overwegingen een oordeel hebben gevormd, ook inzien, de verhoging van het disconto der Bank of England, geen enkel gunstig gevolg heeft gehad, een bewering, die wel zeer boud klinkt.

Geen prijsdaling is te constateeren geweest, behalve dan die van gilt-edged securities en andere eerste klasse beleggingsfondsen. Het nationale crediet is hierdoor gedeprimeerd, hetgeen beteekent een verzwaaring van den belastingdruk, doordat het gouvernement op meer oneuze voorwaarden moet leenen.

Alleen van een verbetering van den wisselkoers is daling van het prijsniveau te wachten en de discontoverhoging heeft geen uitwerking op den dollarkoers gehad. Dit is ook onmogelijk, aangezien een hoog disconto de productie beperkt, de prijzen hoog houdt en den export belemmert. Alleen van opvoering van den export is verbetering te verwachten.

Vervolgens wordt dan gewezen op de credietrantsoeneering, waarvan wel effect wordt verwacht ten aanzien van de goederenprijzen, doch krachtig wordt gewaarschuwd tegen een te ver gaan in deze richting, waardoor ook de noodzakelijke productie in het gedrang zal komen.

Tegen het bovenstaande zou zeker nog wel het een en ander aan te voeren zijn. Wij willen, waar reeds zooveel over het onderwerp geschreven werd, het echter laten bij het weergeven van het wel geheel van uit een producenten-standpunt geschreven artikel.

Over het bovenstaande is verschil van opinie natuurlijk mogelijk. Als type van een uit een producenten-standpunt geschreven artikel verdient het evenwel vermelding.

Financie- en Bankwezen in Argentinië. — Het „Federal Reserve Bulletin” van Juni 1920 geeft een overzicht over genoemd ontwerp, hetwelk ook hier eenige belangstelling zal wekken.

Argentinië is groot-producent van graan- en vleeschproducten, importeur van producten der Europeesche en Amerikaansche nijverheid. Het land is voor een groot deel door vreemd kapitaal ontwikkeld, hetgeen blijkt uit het feit, dat 3.746 millioen dollar vreemd kapitaal in Argentinië is belegd, waarvan meer dan de helft door Engeland. Deze beleggingen zijn als volgt verdeeld: \$1297 millioen in spoorwegen, 634 millioen in staatsleeningen, 490 millioen in de nijverheid, 483 millioen in hypotheeken en 449 millioen in handelsondernemingen.

Standaardmunt is in Argentinië de gouden peso (1.6129 gram goud van 900 fijngehalte). Het circuleerend medium is de papierpeso bekend onder den naam „moneda nacional” (m/n.). De waarde van de papierpeso is sinds 1899 bepaald op 44 pCt. van de

gouden peso. In dat jaar werd tevens de bekende Conversiekas gesticht. Het conversiefonds werd gehouden door de Banco de la Nación. Het papiergeld was op bovengenoemde basis inwisselbaar tegen goud. Bij het uitbreken van den oorlog werd deze inwisselbaarheid opgeheven en de uitvoer van goud verboden. Het toezicht over het buitenlandsch betalingsverkeer werd aan de Banco de la Nación opgedragen. De band tusschen genoemde bank en Conversiekas werd nu veel nauwer, zoodat er nog slechts een kleine stap gedaan behoeft te worden en Argentinië heeft een modern circulatiebanksysteem. De Conversiekas mocht commercieel papier van de Banco de la Nación herdisconteeren en daartegen papiergeld uitgeven; de dekkingsverhouding tusschen goud en papier mocht, niet beneden 40 pCt. dalen. In gevallen waar wissels van andere banken door middel van de Banco de la Nación geherdisconteerd werden, mocht laatstgenoemde bank slechts $\frac{1}{4}$ pCt. disconto meer berekenen dan de Conversiekas. De Conversiekas mag ook bankbiljetten emitteeren tegen goud gedeponerd bij de Argentijnsche legaties in het buitenland. De goudpositie was op 31. Dec. 1919:

	Peso's
In de Caja de Conversión	300.031.943
Bij Argentijnsche legaties	78.996.805
In de Banco de la Nación	10.000.000
	<hr/>
	389.028.748

De circulatie was toen (1 papierpeso is 44 centavos in goud) 1.177 millioen. Gedurende bijna de geheele oorlogsperiode deden de vreemde valuta's disagio in Buenos Aires. Alleen sinds 7 Juni 1919, toen het goud embargo in de Unie opgeheven werd, stond de dollar somtijds boven pari. Sindsdien werd voor \$ 106.705.000 goud uit de Unie naar Argentinië verscheept. De voornaamste locale, niet onder regeeringscontrole staande banken zijn: de Banco Espanol, de Banco de la Provincia de Buenos Aires, de Banco de Italia y Rio de la Plata en de Banco Francés del Rio de la Plata. Zij financieren den landbouw en binnenlandsche ondernemingen.

De buitenlandsche handel wordt door de vreemde banken gefinancierd. De Argentijnsche wet verlangt, dat buitenlandsche banken een bepaald kapitaal in hun filiaal in Argentinië beleggen. Dit kapitaal moet in goud bij de Conversiekas gestort worden, die er papiergeld voor geeft. De grootste buitenlandsche banken zijn de Britsche. Van 1914 tot 1919 stegen de deposito's van de Anglo-South American Bank van 12 tot 88 millioen peso's en die van de British South American Bank van 50 tot 87 millioen. De zaken van de Deutsche Ueberseeische Bank gingen achteruit. De Fransche en Italiaansche banken breidden hun zaken uit. De National City Bank vestigde zich in 1914 in Buenos Aires (zie het nummer van dit tijdschrift van 19 Maart 1919 „De werkzaamheid van Amerikaansche Bankvestigingen in den vreemde"). In Mei 1918 opende de Yokohama Specie Bank een filiaal in Buenos Aires. Verder mag niet vergeten worden de Hollandsche Bank voor Zuid-Amerika, al vermeldt het Bulletin deze niet.

Regeeringsbank is de Banco de la Nación. Hoewel haar eenigszins het karakter van een centrale bank was toegekend en zij voor die functie gedurende den oorlog ook wel eenige grondslagen bezat, wordt zij door de andere banken in hoofdzaak als concurrente beschouwd. Haar deposito's stegen van 1913 tot 1919 van 541 millioen peso's tot 1250 millioen. De disconto's daalden in die periode echter van 420 millioen op 361 millioen. De kasmiddelen stegen van 253 op 357 millioen en de voorschotten in rekening-courant van 58 tot 315 millioen, waaronder groote voorschotten aan den Staat.

Voorstellen voor de oprichting eener centrale bank zijn nog steeds aanhangig (zie het nummer van dit tijdschrift van 5 Sept. 1917 „Een Centrale Bank in Argentinië"). Een goede organisatie van geld- en cre-

dietwezen wordt in Argentinië steeds urgenter. De groote Europeesche kapitaalbeleging is geëindigd en evenmin kan spoedig veel kapitaal uit de Vereenigde Staten verwacht worden (zie pag. 276/277 van dezen jaargang). Velen in Argentinië meenen, dat de ontwikkeling van locale industrieën door binnenlandsch kapitaal een van de dringendste eischen is en dat een centrale-bank een stap in de richting zal zijn om de financieele organisatie hiervoor te scheppen. Er moet ook rekening mede gehouden worden, dat wanneer Argentinië zijn export van voedingsmiddelen en grondstoffen naar Europa wil voortzetten, credietverleening aan Europa noodzakelijk zal worden.

In Januari 1918 stond de Argentijnsche Regeering aan Engeland en Frankrijk een crediet van \$ 200.000.000 toe, terwijl op 't oogenblik onderhandelingen over een dergelijk crediet aan Engeland, Frankrijk en Italië aanhangig zijn, doch zeer getraineed worden door het Argentijnsche gouvernement. Wat de Argentijnsche Staatsfinancien betreft, deze hebben nog steeds met stijgende deficitten te kampen. De gefundeerde schulden bedragen 592 millioen goudpeso's en op 10 Augustus 1919 was er een vlottende schuld van 572.656.992 papierpeso's. Een merkwaardigheid is nog, dat een aanmerkelijk deel van de vlottende schuld van Duitsche firma's geleend is, welke afgesneden waren van den internationalen handel en op deze wijze hun geld wilden beleggen.

De invoerrechten leverden altijd een aanmerkelijk deel van de staatsinkomsten op. Door den verminderden import is de Staat in moeilijkheden, hetgeen tot hervorming van het belastingsysteem zal leiden. Een inkomstenbelasting is reeds aan het Congres voorgesteld.

De ontwikkeling van Zuid-Sumatra.

— De dezer dagen ontvangen Volksraadstukken, zitting 1920, bevatten een voorstel tot aanleg van een spoorlijn van Lahat over Tebingtinggi naar Moearobeliti, met zijtakken vanuit laatstgenoemde plaats naar Moearoklingi en Padangolaktanding. De hierbij behoorende toelichting bevat belangrijke bijzonderheden omtrent de ontwikkeling van Z.-Sumatra, die verdienen, dat aan hen meerdere bekendheid wordt gegeven, weshalve zij hieronder volgen:

De verdere doortrekking van de stamlijn Palembang—Moearaenim, met welker verlenging tot Lahat in 1920 zal worden aangevangen, dient met spoed te worden genomen, teneinde gelijken tred te houden met de economische opleving van het land, in het bijzonder met de te verwachten ontwikkeling van het groote landbouwbedrijf in de veel beicvende stroomgebieden van de Beliti en de Klingi.

Die doortrekking behoort gericht te zijn op Moearobliti, terwijl van uit die plaats reeds dadelijk eene uitbreiding van het net noodig is, eenerzijds naar Moearoklingi aan de Moesi, anderzijds zoover mogelijk in de richting van de bovenlanden, voorloopig tot Padangolaktanding.

Door nu den aanleg gelijktijdig van twee zijden aan te vatten, namelijk van uit Moearaenim en Moearoklingi, zal de beoogde bespoediging der aansluiting van de bovenlanden, zoowel op het riviertransport te Moearoklingi als op de stamlijn Moearoenim—Palembang verkregen kunnen worden.

Kon vroeger omtrent den te verwachten omvang van het verkeer weinig met zekerheid worden gezegd, thans geeft de exploitatie van de reeds gereed zijnde lijnen in Zuid-Sumatra een maatstaf voor verkeersramingen, terwijl ook omtrent de toekomstige economische beteekenis van het verkeersgebied der onderwerpelijke lijnen thans op goeden grond verwachtingen gebouwd kunnen worden.

Deze verwachtingen worden in het algemeen hoog gespannen, zoodat niet wat de door den spoorweg te doorsnijden streek, dan toch wat het achterland betreft; en het Boven-Klingigebied en aangrenzende streken worden geacht zich in de naaste toekomst tot de meest aanzienlijke cultuurstreek te zullen ontwikkelen.

Hoewel de lijnen nagenoeg geheel in het lage heuvelland verlopen, reikt het afvoergebied tot ver in het gebergte en omvat de zeer vruchtbare vulkanische gronden van de Kelam, Kaba en Boekit Balai.

Op Tebingtinggi, Tandjoeng Ning en Moearosaling zullen afvoeren de oostelijk daarvan tot aan de Moesi te vestigen rubberondernemingen, alsmede eenige binnenkort in ontginning komende koffie-ondernemingen op de oost- en noordhelling van de Boekit Balai.

Om Moearobeliti als centrum zullen verschillende laagland-cultures ontstaan, terwijl rechts en links van de toekomstige lijn naar Padangolaktanding perceelen worden aangetroffen, waarvan reeds twee in ontginning zijn en andere spoedig zullen geopend worden.

Westelijk van het vooral om technische redenen als voorloopig eindpunt gehouden Padangolaktanding liggen de rijke gronden van de Koba- en Kelam-hellingen, welke producten en toekomstige behoeften ook meerendeels hun weg over de voorgestelde lijnen zullen nemen.

Een drietal ondernemingen, grootendeels voor koffie, doch ook voor kina zijn reeds met de ontginning aangevangen, terwijl twee andere waarschijnlijk reeds binnen twee jaar geopend zullen kunnen worden. Behalve de hierbedoelde ondernemingen liggen in dit gebied nog meerdere percelen, die nog niet zijn ingeschreven, doch waarvan met grond verwacht kan worden, dat zij spoedig daarna ook in ontginning en tegen den tijd dat de spoorlijn gereed zal zijn, in productie zullen komen.

Werd in de hiervoren beschouwde streken in den laatsten tijd reeds veel gedaan, des te vlugger en intensiever zal de ontwikkeling daar voortschrijden, wanneer de aanleg der thans voorgestelde spoorwegen vasten vorm aanneemt.

Nevens de boven besproken door het groot-kapitaal gedreven cultures verdient de vooral in het achterland van Tebingtinggi, in het stroomgebied der Moesi en der Lintang, tot ontwikkeling gekomen vrij belangrijke Inlandsche koffiecultuur, waarvoor in ruime mate gronden zijn en zullen worden gereserveerd, de volle aandacht. Het is vooral daarom dat het tracé van den spoorweg tusschen Lahat en Moearobeliti zooveel mogelijk Tebingtinggi nadert.

Dat Padangolaktanding en Moearoklingi als voorloopige eindpunten aangehouden worden, houdt verband met den voortgang der verkenning- en opnemingswerkzaamheden.

Het voorgestelde plan houdt namelijk rekening met uitbreidingen in twee richtingen en wel noordelijk in de richting van Djambi en westelijk in de richting van Benkoelen.

De eerstgenoemde uitbreiding zal in elk geval van een punt der Klingilijn (Padangoelaktanding—Moearoklingi) uitgaan, maar thans kan nog niet met zekerheid worden uitgemaakt van welk punt. Daar echter de aanleg der Klingilijn iedere later te wenschen oplossing mogelijk laat, wordt daarmede niet vooruitgelopen op later te nemen beslissingen ten aanzien der Djambilijn.

De uitbreiding van het Palembangse spoorwegstelsel in de richting van Benkoelen kan van verschillende punten uitgaan, nl. vanuit Lahat, Tebingtinggi of het westelijke eindpunt der Klingilijn.

Het is nog niet mogelijk om een dier gevallen als het beste aan te bevelen. Ook afgezien van den stand van het uiterst moeilijke en omvangrijke technische gedeelte van het vraagstuk, is de oplossing wat betreft de z.g. economische tracés op zich zelve, die dan toch vooraf dient te gaan, nog niet mogelijk geweest, omdat omtrent de economische ontwikkeling van de verschillende door die verbindinglijnen te doorsnijden verkeersgebieden slechts zeer vage verwachtingen en dikwijls tegenstrijdige meeningen geuit werden. In den allerlaatsten tijd echter begint die ontwikkelingsgang zich wat duidelijker af te teekenen, en hoewel het maken van een eigenlijk *voorontwerp* nog niet dadelijk zal kunnen geschieden, zal het nu waarschijnlijk mogelijk worden om met de spoorwegverkenning in Benkoelen een begin te maken op meer zekeren grondslag dan uiterst vage verwachtingen. De aansluiting van het Klingigebied en van de bovenlanden van Benkoelen behoeft en behoort niet te wachten op de resultaten van deze verkenning noch op de totstandkoming van verbinding met de hoofdplaats Benkoelen.

Zelfs al zou later blijken, dat Benkoelen voor laatstbedoelde bovenlanden de voornaamste toe- of afvoerhaven zou worden, ligt het voor de hand, dat het van het grootste belang is voor deze streek om zoo spoedig mogelijk ook met de thans zeer zeker meer belangrijke haven Palembang te worden verbonden. Komt, zoodra dit mogelijk blijkt — en het schijnt niet uitgesloten, dat indien de plannen tot vestiging van industrieën en mijnbouw in Benkoelen spoedig meer vasten vorm aannemen, reeds op een der eerstvolgende begrotingen gelden daarvoor zullen worden aangevraagd —, de verbinding met Ben-

koelen tot stand, dan zal vanzelf eene rationeele verdeling van het verkeer naar de beide havens ontstaan.

Het zou echter eene verkeerde politiek zijn om met het oog op eene eventueele verbinding met Benkoelen de thans voorgestelde lijnen, welke geheel of ten deele later den schakel tusschen het Benkoelen- en het Palembangnet zullen vormen, weg te laten of uit te stellen.

De aanlegkosten van het in totaal pl.m. 180 K.M. lange net kunnen thans niet nauwkeurig worden begroot tengevolge van de onzekerheid der materiaalprijzen en van den loonstandaard in de komende jaren. Houdt men echter rekening met de bestaande prijzen en loonen, dan kunnen de aanlegkosten worden geraamd op rond f 20.000.000.

Omtrent hetgeen daartegenover aan inkomsten kan worden verwacht, zijn uiteraard de ramingen heel wat gunstiger gemaakt kunnen worden dan eenige jaren geleden mogelijk geacht werd.

Het is toch bekend hoezeer de resultaten van het reeds in exploitatie zijnde deel van het Z. S. S.-net zijn megevallen en hoe snel de opbrengst van het net toeneemt.

Het spreekt vanzelf, dat eene raming der exploitatieuitkomsten bezwaarlijk anders kan opgemaakt worden dan voor een geheel net der toekomst, maar om de gedachten te bepalen, mag voor het onderwerpelijke plan, met het oog op hetgeen elders in Zuid-Sumatra te zien is, bij toepassing van redelijke vervoerstarieven wel op een exploitatie-overschot gerekend worden van ongeveer f 4 à f 5 per dagkilometer op de nieuwe lijnen zelve, gevende ongeveer f 300.000 's jaars, terwijl de vermeerdering der netto-exploitatie-opbrengst op de aansluitende lijnen van het Zuid-Sumatra-net ongeveer op hetzelfde bedrag mag worden geraamd.

Het totale-exploitatie-overschot kan dan voor den allerersten tijd geraamd worden op f 600.000, overeenkomende met ongeveer 3 pCt. van het aanlegkapitaal; voor eene spoorlijn in de Buitengewesten inderdaad een gunstig uitzicht.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Suriname's toekomst. Voordracht van den heer J. C. S. Kasteleijn, in het Indisch Genootschap op 26 Maart 1920.

Op den omslag der uitgaven van het Indisch Genootschap vindt men in een vignet de spreuk: „*alles komt teregt*”. Het staat vlak onder den titel der voordracht. Dus — zal men zeggen — kan Suriname gerust zijn.

De heer Kasteleijn denkt er blijkbaar anders over. Hij heeft met de heeren B. J. Kluvers en E. Snellen een uitgebreid rapport samengesteld over Suriname¹⁾ en een hunner conclusiën is: „*nog is het niet te laat*”. Dat klinkt anders dan het berustend *alles komt teregt*.

Bij het rapport heeft de heer Kasteleijn het niet gelaten. Het is gevolgd door een voordracht in het Indisch Genootschap. Zij vormen een geheel. Dat er veel in beiden overeenstemt spreekt vanzelf, maar terwijl in het rapport alles aan den indruk van het woord en het cijfer wordt overgelaten, wordt in de voordracht de grafische voorstelling ook gebruikt; en het komt mij voor dat dit er belangrijk toe kan bijdragen aan velen, wien de tijd tot kennisneming van het uitgebreide rapport ontbreekt, een inzicht te geven in het betoog en de conclusiën van de commissie.

Uit de grafische tabellen blijkt dat in Demerara *bevolking, oppervlakte in cultuur en waarde van in- en uitvoer* thans ongeveer 3-maal zoo groot zijn als in Suriname; de *uitgaven* ongeveer 1½-maal zoo groot, de *inkomsten* ongeveer 2 maal zoo groot; dat de schulden ongeveer gelijk zijn; en dat Demerara geen subsidies genoten heeft en Suriname ongeveer 37 miljoen;

dat de bevolking in Demerara, aanvankelijk gelijk aan die van Suriname, door krachtig aangevatte immigratie snel toenam en de productenuitvoer (suiker) daarmede gelijken tred hield; dat ook in Suriname de uitvoerwaarde der landbouwproducten (suiker, cacao, koffie) evenredig aan de toeneming der bevolking steeg, maar beider stijging gering was. De helling van de stijgingslijn is voor Demerara 8 op 14,

¹⁾ Zie Econ.-Stat. Berichten, No. 225, 21 April 1920.

voor Suriname 2 op 14; vooral in de tweede helft der vorige eeuw is het verschil groot; van 1850 tot 1880 is de helling voor Demerara 5 op 6; voor Suriname is er geen stijging; de bevolking neemt niet toe.

Het resultaat is, zooals uit een volgende tabel blijkt, dat in Demerara de inkomsten de uitgaven dekken, terwijl in Suriname de uitgaven in toenemende mate de inkomsten overtreffen.

Bij al dezen achterstand echter is er in één belangrijk opzicht: gelijkheid. Er is volgens de laatste der grafische voorstellingen gelijkheid *per hoofd der bevolking* t.a.v.:

oppervlakte in cultuur;
opbrengst der directe en indirecte belastingen;
uit- en invoerwaarden;
inkomsten.

De uitgaven per hoofd in Suriname zijn belangrijk hooger dan in Demerara; maar de bestuurskosten stijgen niet in reden van de bevolking en het is zeer waarschijnlijk, dat er bij eene bevolking van Suriname, even talrijk als die van Demerara, ook op dit punt gelijkheid per hoofd zoude zijn.

En nu is men gerechtigd tot de vraag: zoude men bij eene stijging van de bevolking in Suriname, in dezelfde mate als in Demerara, ook die gelijkheid per hoofd van oppervlakte in cultuur, belastingopbrengst, uit- en invoer en inkomsten hebben kunnen aanwijken? Er is geen enkele reden voor een ontkennend antwoord.

Iets anders is het of men door een zeer versnelden invoer van immigranten nu nog de verhoudingen zal kunnen scheppen, die bij aanvoer in Engelschen stijl geleidelijk geworden zouden zijn.

„Nog is het niet te laat,” zegt de commissie van het studiesyndicaat.

Hier komt men op het terrein der waarschijnlijkheden, zonder dat men de waarschijnlijkheidsrekening kan toepassen: Tal van onmeetbare en onweegbare factoren komen in het spel, niet het minst de betekenis van de leiding. En dan zal het oordeel verschillen of het Jan Salie is of Jan Coen aan wien de vraag wordt voorgelegd.

De voordracht van den heer Kasteleijn lokte eenig debat uit, vooral van belang voorzover door ongetwijfeld bevoegde sprekers werd getwijfeld aan de geschiktheid van den Javaan voor immigratie in Suriname, en van Suriname voor immigratie van den Javaan. De inleider gaf dienaangaande geruststellende inlichtingen en het komt mij voor, dat hij verder had kunnen gaan. Hij sprak toch gedeeltelijk vergelijkenderwijs: „Wanneer de Britsch-Indiërs onze eigen onderdanen waren, geloof ik zeker, dat ik aan hen de voorkeur zou geven.” En nu is het een feit, dat de plantage-directeuren, die vroeger zeer pro-Britsch-Indiër waren, thans geen voorkeur meer hebben of, zoo zij die hebben, den Javaan stellen *boven* den Britsch-Indiër. Gelukkig dan ook, dat de heer Kluyvers, lid van het studiesyndicaat, zich ook door het gesprokene geroepen achtte om gelijk hij zeide, „een lans te breken voor onze Javanen.” Ook nog in ander opzicht nam hij aan het debat deel en ook hier kan hetgeen hij zeide het best geresumeerd worden door zijn eigen woorden: „De thans gevolgde belastingpolitiek der Koloniale Staten is meer geschikt om het kapitaal te weren dan om het te trekken. 't Is te hopen, dat hierin verandering komt.”

Ten slotte nog dit. Aan de studie-commissie is verweten¹⁾ dat zij in haar critiek op ons bestuur over Suriname onbillijk is. Laten wij aannemen dat dit juist is en wij niet te kort schoten, ook niet op dit eene punt, de bevolkingsvermeerdering, door de studie-commissie voorgestaan als onmisbaar vereischte voor de ontwikkeling van de kolonie tot eene financieel zelfstandige gemeenschap. Bij alle verschil van

¹⁾ O.a. in het Algemeen Handelsblad van Maandag 3 Mei, Avondblad, Eerste Blad.

meening over onze bestuursgestie, staan wij dan toch tegenover het onloochenbare feit, dat er op het punt van bevolkingsvermeerdering minder werd gedaan dan door onze burea. Hoeveel te grooter wordt dan niet de kans op effect van de maatregelen, waartoe door de studie-commissie wordt geraden. Want aan het ten onrechte misprezen bestuur wordt de gelegenheid geopend naar reden van de ruimere middelen, waarover de studie-commissie het de beschikking wil geven, op grooter schaal de resultaten te bereiken, die de bestrijders van hare critiek als zoo vele eere-teekenen stellen tegenover Demerara's grooteren voorspoed. Suriname zal niet alleen kunnen wedijveren met Demerara, maar het zeker slaan. Suriname komt meer dan teregt.

W. D. H. VAN ASBECK.

Juli 1920.

Eenigen tijd geleden verscheen de vijftiende jaargang (1918) van het Statistisch Jaarboek der Gemeente Amsterdam, publicatie van het Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam (344 pgn.). De omvang is iets grooter dan die van den vorigen jaargang, daar weder enkele nieuwe tabellen zijn opgenomen. Van deze zijn vooral belangrijk die, welke betrekking hebben op de woningstatistiek. Tabel 20 demonstreert duidelijk het steeds stijgende woningtekort, 31 December 1914 6486 woningen bedragend, welk cijfer 31 December 1918 tot 15.708 geklommen was. In de maanden Februari, Mei, Augustus en November 1918 gingen niet minder dan 54.3 pCt. der in die maanden gehuwde echtparen bij anderen inwonen. De cijfers over 1919 zullen wel nog scherper den woningnood illustreeren. Nieuw zijn verder kleinhandelsprijzen van kleding, terwijl de geregeld in het Maandbericht van het Bureau gepubliceerde budgetstatistiek voor arbeidersgezinnen thans ook hier is opgenomen. Ook „Openbaar en Bizonder Onderwijs” en „Financiën” ondergingen uitbreiding. Aan het laatste hoofdstuk werd een tabel toegevoegd, waarin wordt uitgedrukt, welk percentage de ontvangsten en uitgaven der gemeente voor verschillende doeleinden uitmaken van het totaal. Het komt ons minder gelukkig voor, dat hierin ook zijn opgenomen, de „Bijdrage van het Rijk in de door de Gemeente geleden Oorlogsschade” eenerzijds, de „Uitgaven, bestreden uit het algemeen crediet, in verband met de tijdsomstandigheden” anderzijds, daar het verkrijgen van een overzicht der onderlinge verhouding van de gewone inkomsten en uitgaven hierdoor belemmerd wordt.

Ten slotte vermelden wij nog een interessante tabel over de Vakbesteding der Gemeente-Arbeidsbeurs. Het Jaarboek bevat verder een grafische voorstelling van de wekelijksche geboorte, sterfte en aantal huwelijken per 1000 inwoners in 1918, waar bij de sterfte de invloed van de griep-periode scherp uitkomt en een grafiek van geboorte en sterfte per 1000 inwoners in het Rijk en Amsterdam per maand in de jaren 1914—1918 en de eerste helft van 1919. Aan de daling in de lijn der geboortecijfers is de invloed van den oorlog zeker niet vreemd.

ONTVANGEN:

Kapitaal en Volksinkomen, door J. van den Tempel. Haarlem, 1920.

Japan in den oorlog, door Dr. P. A. Roeper Bosch. Uitgave No. 6 van de Japansche Commissie der Vereeniging „Nederland in den Vreemde”.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — 's-Gravenhage, 15 Juni 1920.
Prof. Mr. Dr. H. W. C. Bordewijk, Eenige opmerkingen over socialisme en socialisatie; Dr. E. M. A. Timmer, Grepen uit de geschiedenis der Delftsche brouwerij; P. J. Dobbelaar, De toestand der nij-

verheid te Schiedam in 1816; *Tj. Greidanus*, De geldpolitiek.

Journal des Economistes. — Parijs, Juni 1920.

Yves-Guyot, Baisse des prix et Baisse des changes; *J. Girard*, L'évolution actuelle de la législation française des pensions civiles et militaires; modifications réalisées depuis 1914 et réformes projetées; *G. de Nouvion*, La crise du logement; *J. Lefort*, Revue de l'Académie des Sciences morales et politiques (du 15 mars au 15 mai 1920); *A. Barriol et I. Brochu*, Emprunt en obligations émis par le crédit national pour faciliter la réparation des dommages causés par la guerre (juin 1920); *X.*, La propriété et l'état; *G. Menier*, L'impôt sur le capital; *A. Raffalovich*, Une prévision des récoltes et la périodicité des crises; *A. Raffalovich*, Le Bolchevisme; *B. L. L. E.*, La ligue du libre-échange (juin 1920).

The Economic Journal. — Londen, Juni 1920.

J. R. Clynes, Food control in war and peace; *Prof. A. C. Pigou*, Co-operative societies and income tax; *P. S. Florence*, An official American study of industrial fatigue; *W. M. Acworth*, The American railway situation; *Prof. M. Ansiaux*, The Belgian exchange since the war; *W. H. Beveridge*, British exports and the barometer II.

The American Economic Review. — Cambridge (Mass.), Juni 1920.

A. Berglund, The war and the world's mercantile marine; *A. Comstock*, Fiscal aspects of state income taxes; *A. Saliers*, Cost, fair value, and depreciation reserves; *C. C. Plehn*, War profits and excess profits taxes; *C. Day*, Keynes' Economic Consequences of Peace; *S. Litman*, The past decade of the foreign commerce of the United States.

Revue d'Economie Politique. — Parijs, Mei-Juni 1920.

L. Hersch, L'inégalité devant la mort, d'après les statistiques de la ville de Paris; *B. Rambaud*, Les progrès de l'agriculture en France et en Allemagne; *H. Premier*, Le nombre indice du coût de la vie et l'enquête de l'Union suisse des sociétés de consommation; *J. Lescuve*, Le mouvement ouvrier depuis l'armistice jusqu'en mars 1920.

Schmollérs Jahrbuch. — München, Leipzig, 44 Jahrg. 1stes Heft.

H. Schumacher, Gegenwartsfragen des Socialismus; *W. Mautner*, Bolschewismus und Marxismus; *O. Auhagen*, Ursachen und Wirkungen der Geldentwertung; *R. Junge*, Die Geldpolitik der ungarischen Bolschewisten; *L. von Borkiewicz*, Der subjektive Geldwert; *C. Brinkmann*, Begriff und Aufgabe einer geschichtlichen Staatenkunde; *K. Diehl*, Bemerkungen über Begriff und Wesen des Kapitalismus; *O. Jöhlinger*, Probleme der Tagespresse; *M. E. Lüders*, Die Entwicklung der gewerblichen Frauenarbeit im Kriege.

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER KOLENMIJNEN. *)

(Ontleend aan „Maandschrift Centraal Bureau Statistiek”)

Naam van de Mijn	April		Mei	
	1920	1919	1920	1919
<i>Staatmijnen.</i>				
„Wilhelmina”....	43.790	47.742	41.034	49.094
„Emma”.....	57.816	51.070	60.089	52.356
„Hendrik”.....	28.442	20.542	28.640	23.589
Totaal....	130.048	119.354	129.763	125.039
<i>Particul. mijnen.</i>				
Domaniale mijn..	43.995	40.483	41.767	43.150
Mijn Laura en Vereniging.....	39.631	39.329	38.061	44.869
Oranje-Nassau mijnen.....	62.715	57.394	59.938	62.428
Mijn Willem Sophie.....	19.045	13.832	18.275	14.102
Totaal....	165.386	151.038	158.041	164.549
Totaal generaal	295.434	270.392	287.804	289.588

*) In tonnen.

Het „Maandschrift” teekent bij de cijfers aan: zooals uit deze cijfers blijkt, was de productie in de eerste 5 maanden van 1920 ruim 1.477.000 ton tegen ruim 1.393.000 ton in het overeenkomstige tijdvak van 1919, d. i. dus een toeneming van ± 84.000 ton of ruim 6 %.

ONTVANGSTEN VAN SPOOR- EN TRAMWEGMAATSCHAPPIJEN MAART 1920.

(Ontleend aan „de Ingenieur”.)

Namen der Maatschappijen.	Personenvervoer.	Goederenvervoer.	Totale ontvangsten.	
			Maart 1920.	Maart 1919.
Maatsch. tot Expl. van S.S., N.C.S., Noord-Brab. Deutsche Spoorwegmaatschappij en Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij.....	f 5.791.569,—	f 8.396.359,—	f 14.786.367,—	f 11.519.283,— ¹⁾
Tramw.mij. „de Meijerij”.....	—	—	39.282,36	33.702,97
Nederlandsche Tramwegmaatschappij.....	60.661,27	101.576,04	166.163,56	143.526,81
Westlandsche Stoomtramwegmaatschappij.....	25.641,03 1/2	9.184,75	37.786,14 1/2	37.076,63
Rotterdamsche Electriche Tramweg-mij.....	443.525,46 1/2	—	443.526,46 1/2	316.735,34 1/2
Rotterdamsche Tramwegmaatschappij.....	—	—	144.351,36 1/2	164.088,09
Zuider Stoomtramweg-maatschappij.....	10.170,55 1/2	7.185,11 1/2	17.834,78	19.262,54 1/2
Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij lijn Samarang—Vorstenlanden—Willem I..	—	—	381.000,—	443.580,—
Oost-Java Stoomtramwegmaatschappij lijn Modjokerto—Ngoro.....	—	—	16.300,—	15.300,—
lijn Soerabaja—Krian.....	—	—	79.600,—	67.300,—
Samarang—Cheribon Stoomtramwegmaatsch... Samar.—Joana Stoomtramwegmaatschappij ..	—	—	392.000,—	280.200,—
Serajoedal Stoomtramwegmaatschappij lijn Maos—Bandjarnegara.....	—	—	302.300,—	242.400,—
lijn Bandjarnegara—Wonosobo.....	—	—	53.000,—	60.600,—
Deli-Spoorwegmaatschappij.....	—	—	10.400,—	10.000,—
			714.000,—	531.404,—

Nagekomen over Februari 1920.

Zuid Nederl. Stoomtramweg-maatschappij..... | f 10.170,23 1/2 | f 16.312,94 1/2 | f 28.428,87 | f 30.957,65

De ontvangsten der groote maatschappijen, die in „de Ingenieur” ontbreken, zijn aan het „Maandschrift Centr. Bureau Statistiek” ontleend.

¹⁾ Definitieve opgave.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK

	Juni 1920		Juni 1919	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	34.129	f1.674.392.816	22.309	f1.058.925.386
waarvan door de H.-bank plaatselijk...	13.429	„1.279.797.251	7.167	„ 744.343.112
Ter voldoening van Rijksbelast.	1.568	„ 12.102.450	1.520	„ 8.210.558

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens).

	Juni 1920	Sedert 1 Januari 1920	Overeenkomstige periode 1919
Directe belastingen.			
Grondbelasting	3.089.731	8.435.978	9.063.974
Personeele belasting ..	820.754	3.086.599	3.343.796
Inkomstenbelasting ..	8.884.959	45.014.804	26.581.246
Dividend- en tantiemebelasting	1.803.109	7.139.905	1.279.634
Vermogensbelasting ..	1.401.339	7.296.804	4.069.899
Accijnzen.			
Suiker	1.935.602	18.334.275	17.825.370
Wijn	349.315	836.102	534.187
Gedistilleerd	4.143.583	23.272.970	13.316.742
Zout	133.701	1.018.898	607.187
Bier	295.482	1.013.588	338.714
Geslacht	1.251.890	7.075.246	6.069.018
Belast. op speelkaarten	11.533	13.351	—
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	2.072.271	12.342.073	8.360.342
Registratierechten ..	3.808.682	25.615.877	15.708.709
Successierechten	2.448.761	16.563.143	14.441.892
Invoerrechten	5.314.326	22.482.516	12.213.548
Gouden en zilveren werken			
Belasting	65.127	453.469	415.805
Essaailoon	52	488	416
Statistiekrecht	593.870	2.518.622	2.030.101
Mijnen	198.350	524.330	221.152
Domeinen	73.054	875.007	954.353
Staatsloterij	168.942	405.703	405.959
Jacht en visscherij	40.085	41.504	46.068
Loodsgelden	159.946	730.540	524.416
Totaal	39.064.464	205.091.792	138.352.528

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Juni 1920	Sedert 1 Januari 1920	Overeenkomstige periode 1919
Directe belastingen.			
Grondbelasting	618.208	1.689.260	1.815.655
Personeele belasting ..	149.497	597.451	615.931
Inkomstenbelasting ..	2.551.553	13.239.484	11.468.547
Vermogensbelasting ..	350.625	2.356.169	1.625.472
Dividend- en tantiemebelasting	595.026	1.831.795	—
Accijnzen.			
Suiker	387.120	3.666.855	3.565.074
Wijn	69.863	167.220	106.837
Gedist. (binn.-en buitl.)	414.358	2.327.297	1.331.674
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	39.958	271.743	397.644
Registratierechten ..	4) —	4) —	230
Totaal	5.176.208	26.147.274	20.927.064

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Juni 1920	Sedert 1 Januari 1920
Oorlogswinstbelasting	12.413.025	58.357.842
Verdedigingsbelasting Ia	422.110	2.195.193
Verdedigingsbelasting Ib	2.002.632	8.747.041
Verdedigingsbelasting II	2.919.587	16.139.809
Totaal	17.757.354	85.439.885

1) Hieronder begrepen f 566.103 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) idem f 3.636.105. 3) idem f 1.997.764.

4) Over de eerste vijf maanden werd f 0,70 meer terug-

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4½)	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 7	19 Mrt. '20
Bel. Binn. Eff. 4½	1 Juli '15	Bk. v. Noorw. 6-6½	18 Dec. '19
Bk. (Vrsch. in R.C. 5½)	19 Aug. '14	Zwits. Nat. Bk. 5	21 Aug. '19
Bk. van Engeland 7	16 Apr. '20	Belg. Nat. Bk. 5½	28 Apr. '20
Duitsche Rijksbk. 5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5	12 Nov. '19
Bk. van Frankrijk 6	8 Apr. '20	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 5	12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 6-7	4 Juni '20
Nat. Bk. v. Denem. 7	19 Apr. '20	Javasche Bank 3½	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disconto	N. York Call-money
	Part. disconto	Prolongatie				
24 Juli '20	3½-1/8	5½ 1)	6½	4-5/8	—	7-8 1)
19-24 J. '20	3½-1/8	5½-6	6½	4-5/8	—	6-8
12-17 J. '20	3½-1/8	5½	6½	4-5/8	—	7-11
5-10 J. '20	3½	5½-1/2	6½	4-5/8	—	6-10
21-25 J. '19	3½-7/8	3-1/2	3½-5/8	4-5/8	—	5½-7
22-27 J. '18	2½-3/4	2½-4	3½-1/2	4-5/8	—	8½-6
20-24 Juli '14	3½-3/4	2½-3/4	2½-3/4	2½-1/2	2½	1½-2½

1) Noteering van 23 Juli 1920.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De wisselmarkt onderging deze week weder eens zeer sterke schommelingen. Op slechte politieke berichten uit Polen ontstond een sterke daling, waardoor Londen terugliep tot 10,88, Parijs tot 21,70, België tot 22,85 en Berlijn tot 6,40. Ook de meeste neutrale wissels waren flauw. Stockholm daalde van 63,25 tot 62,20, Christiania van 47,70 tot 47,—, Kopenhagen van 47,15 tot 46,90 en Zwitserland van 50,60 tot 49,90. Alleen dollars waren weder vast en waren een oogenblik 2,90 biedend, waarna een kleine daling intrad tot 2,89, op welken koers een groote vraag bleef bestaan. Pesos daarentegen flauwer, ca. 1,14. Ook Indië iets gemakkelijker, 103¼ a 104.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen 1)	Parijs 1)	Berlijn 1)	Weenen 1)	Brussel 2)	New York 2)
19 Juli 1920..	11.08	23.85	7.42½	1.90	25.22½	2.87½
20 " 1920..	11.02	23.50	7.37½	1.87½	24.97½	2.89
21 " 1920..	11.06½	23.55	7.35	1.87½	25.—	2.88½
22 " 1920..	11.05½	22.95	7.22½	1.80	24.42½	2.89½
23 " 1920..	10.98	21.70	6.35	1.55	23.35	2.89½
24 " 1920..	—	—	—	—	—	—
Laagste d. w. 1)	10.88	21.40	6.20	1.50	22.40	2.85½
Hoogste " " 1)	11.09	23.95	7.44	1.92½	25.30	2.90
16 Juli 1920..	11.11	24.—	7.42	1.92	26.47½	2.85
9 " 1920..	11.18	23.80	7.40	1.97½	25.40	2.82½
Muntpariteit..	12.10½	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48½

1) Noteering te Amsterdam. 2) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm 1)	Kopenhagen 1)	Christiantia 1)	Zwitserland 1)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
19 Juli 1920	63.25	47.25	47.75	50.60	45.75	104-1/4
20 " 1920	63.—	47.—	47.30	50.20	45.75	104-1/4
21 " 1920	62.80	47.35	47.75	50.32½	45.50	104-1/4
22 " 1920	62.85	47.30	47.75	50.15	45.75	104-1/4
23 " 1920	62.60	47.—	47.30	50.—	45.50	104-1/4
24 " 1920	—	—	—	—	45.50	104-1/4
L'ste d. w. 1)	62.10	47.—	47.—	49.80	45.25	104
H'ste " " 1)	63.45	47.60	48.—	50.65	46.—	104-1/4
16 Juli 1920	63.35	47.60	48.—	50.60	45.50	104-1/4
9 " 1920	62.40	46.60	47.—	50.80	46.—	102½
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

1) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

2) Noteering van 17 Juli 1920. 3) idem van 10 Juli 1920.

betaald dan ontvangen. In de maand Juni 1920 werd ontvangen f 0,66, zoodat over de eerste zes maanden nog f 0,04 meer is terugbetaald dan ontvangen.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. per \$)	Zicht Berlin (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
24 Juli .. 1920	3.78.75	7.63	nom.	***
Laagste d. week	3.76.75	7.47	nom.	***
Hoogste ,, ,,	3.84.—	8.23	nom.	***
17 Juli .. 1920	3.87.25	8.31	nom.	***
10 ,, .. 1920	3.95.12	8.46	nom.	***
Muntpariteit..	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ³ / ₁₆

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	10 Juli 1920	17 Juli 1920	19—24 Juli Laagste	24 Juli 1920 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. £	56 ⁹ / ₁₆	56 ¹ / ₄	55 ⁹ / ₈	56 ³ / ₄
Calcutta	£ p. rup.	1/10 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/10 ⁵ / ₈	1/11
Hongkong ...	id. p. \$	3/7 ¹ / ₈	3/8	3/8	3/9
Lissabon	d. per Mil.	11 ¹ / ₈	11 ¹ / ₄	10 ¹ / ₈	12
Madrid	Peset. p. £	24.40	24.34	24.10	24.32
*Montevideo ¹⁾	d. per \$	56 ¹ / ₈	56 ¹ / ₄	54 ¹ / ₂	55 ¹ / ₈
Montreal	\$ per £	4.49 ¹ / ₈	4.41	4.30	4.47
*R.d.Janeiro ..	d. per Mil.	14 ¹⁷ / ₃₂	14 ¹ / ₄	13 ¹ / ₁₆	14
Rome	Lires p. £	65.50	66.25	65.50	72.—
Shanghai ...	£ p. taël	5/0 ¹ / ₄	5/1 ³ / ₄	5/1	5/5
Singapore ...	id. p. \$	2/4	2/3 ²⁹ / ₃₂	2/3 ²¹ / ₃₂	2/4 ¹ / ₃₂
*Valparaiso ..	d. p. peso	12 ¹⁷ / ₃₂	11 ⁹ / ₈	11 ⁹ / ₈	14
Yokohama ...	£ per yen	2/7 ¹ / ₈	2/7 ⁹ / ₁₆	2/7 ⁵ / ₈	2/9 ¹ / ₂

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen		te New York	
24 Juli 1920	54 ¹ / ₂	81 ³ / ₈	
17 ,, 1920	52	89 ³ / ₈	
10 ,, 1920	52 ⁵ / ₈	92 ¹ / ₈	
3 ,, 1920	51 ¹ / ₈	89 ¹ / ₂ ¹⁾	
26 Juli 1919	55	106 ¹ / ₂	2
27 Juli 1918	48 ¹³ / ₁₆ ²⁾	99 ³ / ₈	
20 Juli 1914	24 ¹³ / ₁₆	54 ¹ / ₈	

1) Noteering van 2 Juli 1920. 2) idem van 26 Juli 1918.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 26 Juli 1920.

Activa.

Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 12.604.229,15 ¹ / ₂	B.-bk. ,, 1.712.248,31	Ag.sch. ,, 75.939.304,40 ¹ / ₂	f 90.255.781,86 ¹ / ₂
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 41.088.077,—			
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	,, 41.088.077,—			
Beleeningen	H.-bk. f 117.667.257,14	B.-bk. ,, 28.101.301,30 ¹ / ₂	Ag.sch. ,, 186.469.441,18	f 332.237.999,62 ¹ / ₂
Op Effecten	f 319.644.999,62 ¹ / ₂			
Op Goederen en Spec.	f 12.593.000,—			332.237.999,62 ¹ / ₂
Voorschotten a. h. Rijk	,,			
Munt en Muntmateriaal	,,			
Munt, Goud	f 56.426.835,—			
Muntmat., Goud	,, 579.912.075,53			
	f 636.338.410,53			
Munt, Zilver, enz.	,, 15.014.522,11 ¹ / ₂			
Muntmat., Zilver	,,			651.352.932,64 ¹ / ₂
Effecten	,,			
Bel. v. h. Res.fonds	f 3.668.159,62 ¹ / ₂			
id. van 1/8 v. h. kapit.	,, 3.890.127,37 ¹ / ₂			7.558.287,—
Geb. en Meub. der Bank	,,			3.594.000,—
Diverse rekeningen	,,			47.828.353,07 ¹ / ₂
	f 1.173.915.431,21			
Passiva.				
Kapitaal	f 20.000.000,—			
Reservefonds	,, 5.000.000,—			
Bankbiljetten in omloop	,, 1017.208.045,—			
Bankassignatiën in omloop	,, 1.731.024,47			
Rek.-Cour. } Het Rijk f 1.837.671,18 ¹ / ₂				
saldo's: } Anderen ,, 121.259.539,47				123.097.110,65 ¹ / ₂
Diverse rekeningen	,,			6.879.251,08 ¹ / ₂
	f 1.173.915.431,21			

NED. BANK 26 Juli 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo f 422.150.133,97
 Op de basis van 1/8 metaaldekking ,, 193.742.867,94¹/₂
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is .. ,, 2.110.750.665,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's		13.999.039,42 ¹ / ₂
Buitenlandsche wissels		621.399,—
Beleeningen	1.507.267,47 ¹ / ₂	
Goud		535,—
Zilver	300.132,09	
Bankbiljetten		10.085.815,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	12.509.565,61 ¹ / ₂	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
26 Juli 1920	636.338	15.015	1.017.208	124.828
19 ,, 1920	636.339	14.714	1.027.294	127.814
12 ,, 1920	636.311	14.416	1.026.554	151.474
5 ,, 1920	636.305	14.141	1.040.751	127.694
28 Juni 1920	636.304	13.894	1.004.808	145.646
26 Juli 1919	651.403	6.417	1.003.290	70.828
27 Juli 1918	715.123	7.793	909.750	78.846
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkistpromessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
26 Juli 1920 ..	90.256	—	332.238	422.150	57
19 ,, 1920 ..	104.255	13.000	330.731	419.236	56
12 ,, 1920 ..	106.950	13.000	351.093	414.329	55
5 ,, 1920 ..	109.214	13.000	338.151	415.984	56
28 Juni 1920 ..	177.252	21.000	296.978	419.315	57
26 Juli 1919 ..	112.536	66.500	208.158	442.070	61
27 Juli 1918 ..	52.139	32.000	112.300	524.319	73
25 Juli 1914 ..	67.947	14.300	61.686	48.521 ¹⁾	75

1) Op de basis van 1/8 metaaldekking.

3) Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	19 Juli 1920	26 Juli 1920
Aan schatkistpromessen ..	f 294.350.000,—	f 283.350.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst ..	,, 13.000.000,—	—
Aan schatkistbiljetten ..	,, 2.394.000,—	,, 3.294.000,—
Aan zilverbons	,, 52.039.560,75	,, 52.980.861,75

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
17 Juli 1920	***	***		515.500
10 ,, 1920	***	***		523.000
3 ,, 1920	***	***		512.000
12 Juni 1920	196.054	5.416	324.040	151.382
5 ,, 1920	196.169	5.380	324.747	138.371
29 Mei 1920	191.823	5.200	322.510	130.804
22 ,, 1920	189.845	5.146	322.489	125.436
19 Juli 1919	135.722	5.510	250.676	88.630
13 Juli 1918	101.951	12.446	193.483	62.204
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dts-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
17 Juli 1920		291.500		***	106.500	***
10 ,, 1920		291.000		***	105.250	***
3 ,, 1920		281.500		***	107.500	***
12 Juni 1920	19.357	21.273	160.986	36.486	106.577	42
5 ,, 1920	19.328	21.941	156.016	31.925	109.137	43
29 Mei 1920	19.679	23.731	158.495	34.318	106.546	43
22 ,, 1920	19.463	24.458	153.779	36.768	105.594	43
19 Juli 1919	10.202	18.107	74.476	13.664	73.646	42
13 Juli 1918	8.036	22.995	72.369	24.643	63.401	45
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van 1/8 metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.
Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opesch. schulden	Disconto's	Div. rekening ¹⁾
19 Juni 1920 ..	1.071	1.947	911	1.647	365
12 " 1920 ..	1.072	1.970	811	1.623	395
5 " 1920 ..	1.070	1.974	848	1.641	503
29 Mei 1920 ..	1.069	1.807	817	1.645	337
14 Juni 1919 ..	1.026	1.489	902	1.414	151
22 Juni 1918 ..	680 ²⁾	1.405	811	1.163	611
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Hiervan zilverbons 60 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
21 Juli 1920	123.004	124.099	360.830	28.500	330.080
14 " 1920	122.879	124.238	362.277	28.500	331.679
7 " 1920	120.738	122.744	360.122	28.500	331.847
30 Juni 1920	117.882	120.058	357.356	28.500	331.660
23 Juli 1919	88.331	78.895	340.967	28.500	325.328
24 Juli 1918	67.138	55.743	260.495	28.500	237.859
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. ¹⁾
21 Juli '20	56.588	80.081	16.559	119.594	17.355	12,75
14 " '20	59.439	78.623	17.671	119.623	17.092	12,50
7 " '20	52.425	83.895	17.886	117.035	16.444	12,25
30 Juni '20	90.078	103.188	15.748	175.967	16.274	8,50
23 Juli '19	49.823	81.863	19.687	122.013	27.886	19,68
24 Juli '18	56.063	103.320	34.675	136.699	29.845	17,41
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ²⁾ / ₁₀₀

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposite.

DUITSCHÉ RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-perc. ¹⁾
15 Juli '20	1.096.000	1.091.715	17.210.482	53.846.706	34
7 " '20	1.095.430	1.091.716	17.272.274	54.045.201	34
30 Juni '20	1.094.984	1.091.717	17.251.609	53.975.118	34
23 " '20	1.095.174	1.091.714	16.492.649	51.656.516	34
15 Juli '19	1.132.898	1.113.068	8.930.852	29.596.356	34
15 Juli '18	2.468.195	2.346.941	1.768.358	12.470.971	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Juli 1920	41.786.457	14.850.689	30.630.900	17.169.000
7 " 1920	44.167.064	16.939.980	30.925.600	17.231.100
30 Juni 1920	50.954.107	23.528.955	30.947.100	17.193.700
23 " 1920	37.155.990	11.579.770	29.856.600	15.843.100
15 Juli 1919	29.999.332	9.642.901	20.915.400	8.909.500
15 Juli 1918	15.216.235	7.910.684	9.410.700	1.748.900
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bank-bijzettingen	Rek. Crt. saldi
7 Feb. '20	1) 290.428	19.251.400	32.954.000	56.994.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.586
31 Dec. '19	287.640	19.196.063	32.954.000	54.481.264	7.906.378
23 " '19	297.363	17.856.786	32.954.000	53.109.418	7.641.778
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 222.662 goud, 10.818 buitenlandsche goudwissels en 56.948 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit. gew. voorsch. o/d. Staat
22 Juli '20	5.588.878	1.978.278	247.516	679.128	25.700.000
15 " '20	5.588.603	1.978.278	247.484	662.866	26.000.000
8 " '20	5.588.511	1.978.278	247.447	687.846	26.000.000
1 " '20	5.588.146	1.978.278	241.909	656.736	26.000.000
24 Juli '19	5.566.429	1.978.278	300.742	907.460	23.250.000
25 Juli '18	5.431.553	2.037.108	277.156	1.459.290	18.900.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
1.807.509	510.196	1.942.381	37.764.829	3.165.062	134.170	
1.848.130	511.916	1.936.454	38.010.973	3.194.301	168.428	
1.822.834	515.263	1.957.605	38.012.119	3.408.105	52.285	
2.024.004	519.693	1.874.628	37.762.706	3.706.255	44.813	
862.225	757.487	1.251.678	34.931.600	2.951.571	103.849	
1.099.095	1.070.070	883.048	29.146.065	3.845.096	138.394	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. partit.
22 Juli '20	356.688	84.653	480.000	723.834	5.354.912	1.482.992
15 " '20	356.333	84.653	480.000	735.675	5.341.535	1.506.372
24 Juni '20	356.687	84.653	480.000	746.696	5.166.370	1.623.471
17 " '20	356.587	84.653	480.000	727.709	5.143.138	1.671.000

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
25 Juni '20	1.969.375	1.284.096	111.531	139.230	3.116.718
18 " '20	1.962.321	1.287.079	111.531	138.579	3.104.810
11 " '20	1.965.058	1.353.429	111.531	137.533	3.112.205
4 " '20	1.960.853	1.253.576	111.531	138.087	3.127.291
27 Juni '19	2.147.784	1.236.603	—	68.472	2.499.180
28 Juni '18	1.949.021	1.021.414	16.275	57.178	1.722.216

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekking-perc. ¹⁾	Percent. Gouddekking circul. ²⁾
25 Juni '20	2.830.979	2.504.067	94.506	43,6	48,3
18 " '20	2.694.728	2.567.580	94.462	44,5	49,4
11 " '20	2.926.846	2.553.036	94.284	43,0	47,5
4 " '20	2.974.946	2.596.791	94.108	42,5	46,9
27 Juni '19	2.122.598	2.436.757	82.764	49,5	64,2
28 Juni '18	1.086.023	2.049.906	75.858	59,3	—

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
18 Juni '20	814	17.049.347	1.368.251	14.563.392	2.684.497
11 " '20	812	17.047.868	1.428.040	14.316.597	2.670.523
4 " '20	813	17.081.737	1.419.343	14.255.580	2.667.977
28 Mei '20	814	17.053.589	1.415.397	14.280.397	2.645.705
20 Juni '19	771	14.349.049	1.323.267	12.825.091	1.756.894
21 Juni '18	695	12.422.617	1.147.421	11.203.532	1.369.809

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 26 Juli 1920.

Het zijn voornamelijk de gebeurtenissen in het Oosten van Europa geweest, die hun invloed op de internationale beurzen gedurende de achter ons liggende dagen hebben doen gelden. De voortdurende opmarsch in Polen door het Roode leger der Russische bolsjewiki heeft de gemoederen sterk verontrust, hoewel er, zooals ter beurse van New York, enkele uitzonderingen aan te toonen zijn. Vooral te Berlijn echter heeft de concentratie van Russische en Poolse troepen aan den Oostgrens van Duitschland heftige beroering te voorschijn geroepen. Tevoren was de beurs eerder in een vaste stemming geweest, vooral voor steenkoolwaarden, in verband met de vredes-onderhandelingen te Spa en het daaruit geboren vertrouwen, dat ten slotte aan de eischen der Entente voldaan zou kunnen worden en dat voor de te leveren kolen een behoorlijke vergoeding zou worden betaald. Er werd op deze wijze een herstel van een meer normaal economisch leven in het vooruitzicht gesteld, hetwelk niet nabiet een gunstigen invloed op de beurs uit te oefenen. Plotseling echter keerde de tendens, toen het noodzakelijk bleek Duitsche troepen naar den Oostgrens te voeren, waardoor de Entente wellicht een wapen in de hand zou worden gegeven, in verband met de eischen van ontwapening, te Spa gesteld en geaccepteerd. De spanning heeft echter niet langer dan een enkelen dag geduurd. Primo kwamen er pertinente verzekeringen van Russische zijde, dat het Duitsche gebied niet zou worden geschonden, secundo bleek Rusland steeds meer geneigd tot vredes-onderhandelingen met Polen, waardoor natuurlijk aan de gansche gevaarlijke constellatie een eind zou komen en tertio zijn tot nu toe van de Entente geen bezwaren of bedreigingen binnen gekomen. Vrij spoedig heeft de beurs te Berlijn zich dan ook weer hersteld; toch is de tendens voor steenkoolwaarden niet zoo vast meer geworden, als zij vóór de periode van spanning is geweest. De oorzaak hiervoor moet gevonden worden in de te nemen maatregelen tegen den smokkelhandel in steenkolen, waardoor een scherpe controle, ook ten aanzien van de te bedingen prijzen, wordt gevreesd.

Te Weenen heeft de beurs sterke schommelingen te aanschouwen gegeven, voornamelijk voor petroleumwaarden, die in grote posten aangeboden waren, daar men de Russische bezetting van Oost-Galicië tot aan de petroleumbronnen als onvermijdelijk beschouwde. Toen deze vrees echter niet werd bewaarheid, herstelde de markt zich. Dit geschiedde ondanks het feit, dat thans besloten is (in vrij groote haast, madat de Nationale Vergadering zeer lang heeft getraineed) tot onmiddellijke doonvoering van de heffing inééns. Daar ook naamlooze vennootschappen in deze heffing worden aangeslagen, (tot een bedrag van 15 pCt.) heeft men allerevgen verwacht, dat een scherpe reactie voor diverse aandelen hiervan het gevolg zou zijn. Het tegendeel is echter waar gebleken. De reden hiervoor is vermoedelijk te vinden in de omstandigheid, dat de naamlooze vennootschappen aan hunne verplichtingen kunnen voldoen door het creëren van gratis-aandelen tot een maximum van $\frac{3}{17}$ deel van het tot nu toe bestaande kapitaal of door het afgeven aan den fiscus van gratis-obligaties. Bovendien wordt de kwestie van dubbele heffing ontgaan door particulieren het recht te geven van hun bezit aan diverse aandelen eerst 15 pCt. af te trekken; de rest is dan slechts belastingplichtig (gaande van 3 tot 65 pCt. van het vermogen). Door deze gunstige bepalingen is de daling voor aandelen tot staan gebracht. Het sterkst hebben echter geprofiteerd de obligaties der oorlogsleeningen door de bepalingen in de belastingwet, dat deze obligaties tot de helft van het te betalen belastingbedrag tot den emissieprijs in betaling gegeven kunnen worden. Deze emissie-koers varieert tusschen 91 en 95 pCt. en waar de stukken in de open markt tot voor korten tijd verkrijgbaar waren à circa 67 pCt., is het te begrijpen, dat hiervoor een zeer krachtig herstel is ingetreden.

Te Parijs is de stemming niet zoo geanimeerd geweest. De voortdurende pogingen van verschillende landen, met name van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, om met het voormalige Tsarenrijk in handelsrelatie te treden, hebben het gevaar doen ontstaan, dat van eenig voorrecht ten aanzien van een schuldregeling bij een eventueele bespreking tusschen Rusland en de West-Europeesche Staten geen sprake meer zal zijn. Gezien het zeer groote belang van het Fransche volk bij een dergelijke regeling, behoort het geen verwondering te wekken, dat de gansche beurs zich vrij lusteloos betoonde. Een uitzondering vormden petroleumwaarden; met aan het hoofd aandelen Konink-

lijke Petroleum Maatschappij, die gestimuleerd werden door de vaste houding te New York.

Vanuit Londen zijn geen berichten van bijzondere betekenis te vermelden.

De markt te New York daarentegen was meerendeels aan den vasten kant, vooral tengevolge van de gunstige wending in het spoorwegconflict. Het schijnt nu wel, dat een loonstaking is vermeden, doordat is toegestemd in een vrij omvangrijke loonsverhoging, welke op het publiek zal worden afgewenteld door middel van tariefsverhogingen. Deze tariefsverhogingen zullen vermoedelijk meer bedragen dan strikt noodzakelijk is, om de maatschappijen ook in staat te stellen de noodige verbeteringen aan te brengen en hen zoodoende langzamerhand voor te bereiden op eigen beenen te staan en niet meer te steunen op staathulp. Voor de meeste systemen zal het zeer wel mogelijk zijn een eigen bedrijfspolitiek te volgen, mits hun inkomsten voldoende verhoogd kunnen worden.

Doch ook de industriële markt heeft in het teeken van optimisme gestaan. Hierboven werd reeds gewag gemaakt van energieke pogingen, door Amerikaansche handelaren aangewend, om contact met Rusland te verkrijgen; de industrie verwacht hieruit groote bestellingen en de ontginning van een nieuw en zeer uitgestrekt arbeidsveld.

Te onzent is de tendens gedurende het grootste gedeelte van de berichtperiode eerder flauw gebleven. Voor staatsfondsen bestond slechts geringe belangstelling, wat de inheemsche soorten betreft, terwijl de buitenlandsche, met name Russen, eerder aangeboden waren in verband met het voortrukken der bolsjewieksche troepen, waardoor het overwinnende Rusland een nog veel slechter debiteur gaat schijnen, dan tot nu toe reeds het geval was.

	20 Juli	23 Juli	26 Juli	Rijzing of daling.
5% Ned. W. Sch.	86 $\frac{1}{16}$	85 $\frac{9}{16}$	85 $\frac{1}{16}$	— 1
4 $\frac{1}{2}$ % " " " 1916	84 $\frac{7}{8}$	84 $\frac{15}{16}$	84 $\frac{7}{8}$	— $\frac{7}{16}$
4% " " " 1916	75 $\frac{7}{16}$	75	75	— $\frac{7}{16}$
3 $\frac{1}{2}$ % " " "	61 $\frac{1}{4}$	—	—	—
3% " " "	51 $\frac{3}{8}$	51	50 $\frac{7}{8}$	— $\frac{1}{8}$
2 $\frac{1}{2}$ % Cert. N. W. S.	44 $\frac{3}{8}$	44 $\frac{1}{16}$	44 $\frac{3}{16}$	— $\frac{3}{16}$
5% Oost-Indië 1915	90 $\frac{3}{8}$	90 $\frac{7}{8}$	90 $\frac{3}{8}$	— $\frac{1}{8}$
4% Hongarije Goud	8 $\frac{3}{8}$	8	8	— $\frac{3}{8}$
4% Oostenr. Kronenrente	6 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{8}$	6 $\frac{1}{16}$	— $\frac{7}{16}$
5% Rusland 1906	13	15	15	+ 2
4 $\frac{1}{2}$ % Iwangorod Domb... ..	14 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{3}{4}$	12 $\frac{3}{8}$	— 2 $\frac{3}{8}$
4% Rusland Cons. 1880	13 $\frac{3}{8}$	12	12	— 1 $\frac{3}{8}$
4% Rusl. bij Hope & Co.	15 $\frac{11}{16}$	14	14 $\frac{3}{16}$	— 1 $\frac{1}{2}$
4% Servië 1895	17 $\frac{1}{8}$	17 $\frac{1}{8}$	—	—
4 $\frac{1}{2}$ % China Goud 1898 ..	53 $\frac{1}{4}$	53 $\frac{1}{4}$	53 $\frac{3}{4}$	+ $\frac{1}{2}$
4% Japan 1899	49 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{2}$	49 $\frac{1}{2}$	—
4% Argentinië Buitenl...	50 $\frac{1}{8}$	50 $\frac{1}{8}$	50 $\frac{1}{8}$	—
5% Brazilië 1895	54 $\frac{1}{2}$	54 $\frac{3}{4}$	54 $\frac{1}{4}$	+ $\frac{1}{4}$
5% " 1913	51 $\frac{1}{4}$	51 $\frac{1}{4}$	51 $\frac{1}{4}$	—

De locale markten hebben geheel onder den invloed van de gebeurtenissen in het Oosten gestaan. Men was te onzent niet zoozeer bevreesd voor een voortrukken der Russische legers, zoodat men rekening zou moeten houden met een daadwenkelijken oorlog, doch men was meer beducht voor indirecte verwickelingen. Hierbij kwam, dat de berichten voor de op het oogenblik het sterkst op den voorgrond tredende beursafdeeling, de markt voor suikerwaarden, niet zoo optimistisch meer luidden. Te New York waren de noteeringen voor suiker sterk achteruit gelopen; Cuba-suiker kon niet voor de tot nu toe geldende hooge prijzen worden afgedaan, terwijl ook de V. J. S. P., na de eerste afdoeningen van 1 miljoen picol tot den prijs van f 50, niets meer van zich had doen hooren. De markt was op deze wijze rijp gemaakt voor contramine-aanvallen en de baisse-partij heeft hiervan op onbekrompen wijze gebruik gemaakt. Op sommige dagen ontstond voor de leidende soorten, als Handelsvereeniging „Amsterdam” en Cultuur-Mij. der Vorstenlanden een zoodanig aanbod, dat slechts tegen zeer onereuze koersen plaatsing voor het materiaal kon worden gevonden. Het behoeft geen betoog, dat de minder courante soorten, als Javasche Cultuur Maatschappij, in nog sterker mate den druk hebben ondervonden. Het scheen, alsof alle goede berichten van eenigen tijd geleden volmaakt vergeten waren en dat niet anders dan een uiterst pessimistische beschouwing meer was overgebleven. Dat dit alles echter slechts „schijn” was, bewees wel de laatste beursdag van de berichtperiode, toen een buitengewoon krachtig herstel zich inzette, waardoor weliswaar een slot, gevoelig lager dan dat van de vorige week, niet kon worden vermeden, doch dat toch ten gevolge had, dat de verliezen zeer aanmerkelijk zijn ingekrompen. Men was van verschillende kanten in de markt om de blanco-posities

te dekken en ook om nieuwe hausse-engagementen aan te gaan.

De eenige marktafdeeling, die zich niet bij het herstel, althans niet in eenigszins betekenende mate, heeft kunnen aansluiten, was de *scheepvaartmarkt*. De vrees voor een vrachten-oorlog tusschen Amerika en de overige landen blijft deze afdeeling beheerschen en zelfs het feit, dat verschillende orders op nieuwbouw bij de werven worden ingetrokken, zoodat een verkleind aanbod van scheepvaart-ruimte te wachten is, heeft niets aan de pessimistische beschouwingen kunnen veranderen. De omzetten op de scheepvaartafdeeling zijn zeer gering en ieder aanbod heeft een nieuwe reactie ten gevolge.

	20 Juli	23 Juli	26 Juli	Rijzing of daling..
Holland-Amerika-Lijn	390 ¹ / ₂	374	381	- 9 ¹ / ₂
" " "gem.eig.	381	365	369	- 12
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	219	210	210	- 9
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	151 ¹ / ₂	151 ¹ / ₂	151 ¹ / ₂	- 5 ¹ / ₂
Hollandsche Stoomboot-Mij.	172	172	166 ¹ / ₂	- 5 ¹ / ₂
Java-China-Japan-Lijn	260	259	254	- 6
Kon. Hollandsche Lloyd	164	151 ³ / ₄	159	- 5
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	202	193	200	- 2
Kon. Paketvaart Mij.	198 ¹ / ₂	188 ¹ / ₂	195 ¹ / ₂	- 3
Maatschappij Zeevaart	249	249	249	- 7 ¹ / ₂
Nederl. Scheepvaart-Unie.	242 ³ / ₈	230 ¹ / ₂	235 ¹ / ₈	- 7 ¹ / ₂
Nievelt Goudriaan	510	500	495	- 15
Rotterdamsche Lloyd	236	225	232 ¹ / ₂	- 3 ¹ / ₂
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	263	263	263	- 1 ¹ / ₂
" " „Nederland”	277 ¹ / ₂	268	278	+ 1 ¹ / ₂
" " „Noordzee”	114	108 ¹ / ₂	108 ¹ / ₂	- 5 ¹ / ₂
" " „Oostzee”	244 ¹ / ₂	244 ¹ / ₂	244 ¹ / ₂	- 5 ¹ / ₂

Op de geanimeerde houding voor *tabakswaarden* is ten slotte ook een inzinking gevolgd. Op den laatsten beursdag der berichtsweek was bovendien een der groote commissiehuizen met een zeer omvangrijke verkoop-order in aandelen Deli-Maatschappij aan de markt, welke het algemeen gedrukte peil nog iets meer omlaag heeft gewerkt.

Rubberwaarden echter hebben zich eenigszins kunnen herstellen, temeer, waar op de vorige flauwe dagen ongemotiveerd lage koersen genoteerd waren geweest. Alleen echter in aandelen Amsterdam Rubber ging iets van beteekenis om.

De *petroleumafdeeling* heeft slechts geringe variaties aangetoond. Na de sluiting der emissie van aandelen Geconsolideerde Hollandsche Petroleum Mij., is de koers dezer aandelen iets gemonteerd, terwijl de ondertoon vast bleef. Aandelen Koninklijke Petroleum bleven nagenoeg op één hoogte.

Van *industriele waarden* dienen hier te worden gereleveerd aandelen Philips Gloeilampenfabrieken en Hollandsche Draad- en Kabelfabriek, die tot hoogere prijzen uit de markt werden genomen en aandelen Insulinde Oliefabrieken, die zeer flauw gestemd waren in verband met geruchten omtrent aanmerkelijke verliezen, door de onderneming geleden, en met berichten omtrent een te verwachten lager dividend.

	20 Juli	23 Juli	26 Juli	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	180 ¹ / ₂	180 ¹ / ₂	180 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₂
Ned. Handel-Mij. cert.v.aand.	232	224	231 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₂
Rotterd. Bankvereeniging	136 ¹ / ₂	135	135	- 1 ¹ / ₂
Amst. Superfosfaatfabriek.	136 ¹ / ₂	135	135	- 1 ¹ / ₂
Van Berkel's Patent	126	124	124	- 2
Insulinde Oliefabriek	192	176	184 ¹ / ₂	- 7 ¹ / ₂
Jurgens' Ver. Fabr. pr.aand.	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	- 5 ¹ / ₂
Ned. Scheepsbouw-Mij	128	128	122 ¹ / ₂	- 5 ¹ / ₂
Philips' Gloeilampenfabriek	850 ¹ / ₂	899 ¹ / ₂	899 ¹ / ₂	+ 49
R. S. Stokvis & Zonen	598	598	598	- 5 ¹ / ₂
Vereenigde Blikfabrieken.	135	134 ⁷ / ₈	129 ¹ / ₂	- 5 ¹ / ₂
Compania Mercantil Argent.	308	302 ¹ / ₂	304	- 4
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	377	353	370	- 7
Handelsver. Amsterdam	802	738	767	- 35
Holl. Transatl. Handelsver.	99 ¹ / ₂	93	93	- 6 ¹ / ₂
Linde Teves & Stokvis	198 ¹ / ₂	196	196	- 2 ¹ / ₂
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	189	188	187	- 2
Tels & Co's Handel-Mij	155 ¹ / ₂	152	152	- 3 ¹ / ₂
Cocons. Holl. Petroleum-Mij.	243 ¹ / ₂	232	243 ¹ / ₂	- 11
Kon. Petroleum-Mij.	662	650	655	- 7
Orion Petroleum-Mij.	79 ³ / ₄	70	75 ³ / ₄	- 4
Steaua Romana Petr.-Mij.	159 ³ / ₄	150 ¹ / ₂	148	- 11 ³ / ₄
Amsterdam-Rubber-Mij.	229 ¹ / ₂	216	226 ¹ / ₂	- 3
Nederl.-Rubber-Mij.	131	124	125 ¹ / ₂	- 5 ¹ / ₂
Oost-Java-Rubber-Mij.	405	391	400 ¹ / ₂	- 4 ¹ / ₂
Deli-Maatschappij	542	540 ¹ / ₂	517 ¹ / ₂	- 24 ¹ / ₂
Medan-Tabak-Maatschappij.	320 ¹ / ₂	324 ¹ / ₂	316	- 4 ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij	571	560	568 ¹ / ₂	- 2 ¹ / ₂

De *Amerikaansche markt* was vast, zonder groote omzetten.

	20 Juli	23 Juli	26 Juli	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	157	157	154	- 3
Anaconda Copper	128 ¹ / ₂	129 ¹ / ₂	129 ¹ / ₂	+ 3 ¹ / ₂
Un. States Steel Corp.	105 ³ / ₄	106	105 ¹ / ₈	- 3 ¹ / ₈
Atchison Topeka	90 ¹ / ₂	91	90 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
Southern Pacific	104 ¹ / ₂	106	105 ³ / ₄	+ 1 ¹ / ₄
Union Pacific	130 ¹³ / ₁₆	130 ³ / ₄	130 ³ / ₄	- 3 ¹ / ₁₆
Int. Merc. Marine orig. Com.	35 ⁷ / ₈	35 ³ / ₈	35 ³ / ₁₀	- 1 ¹ / ₁₀
" " " " prefs.	105 ³ / ₈	104 ¹ / ₂	104	- 1 ¹ / ₈

De *geldmarkt* is iets ruimer geworden; prolongatie liep terug van 6 tot 5 pCt.

GOEDERENHANDEL

GRANEN.

27 Juli 1920.

In de afgelopen week is in West-Europa veel regen gevallen, welke hier en daar nadeelige gevolgen gehad heeft voor het te welde staande graan. Van veel beteekenis behoeven die gevolgen echter niet te worden, wanneer het ongunstige weder niet langer voortduurt. Oogstberichten uit Noord-Amerika blijven gunstig en men meent te mogen rekenen op eene grotere opbrengst dan in het rapport van 1 Juli van het Amerikaansche Ministerie van Landbouw geschat werd. Berichten over roestschade uit het Noord-Westen van de Vereenigde Staten hoort men niet meer. Ook in Canada blijft men de beste verwachtingen koesteren van den nieuwen oogst, en de opbrengst wordt op een zeer hoog cijfer geschat. Wanneer ongunstig weder de verwachting niet beschaamt, (en juist in dezen tijd van het jaar berokkent het weder dikwijls schade aan de zomertarwe) zal de Noord-Amerikaansche tarweoogst niet zooveel achter blijven bij de opbrengst van het vorige jaar, dat de tarwevoorziening van Europa in gevaar komt. Daarvoor bestaat te minder vrees, omdat de Europeesche oogsten, met uitzondering dan van Italië, eene grotere opbrengst beloven dan in het vorige jaar en het overschot van den ouden oogst in de Vereenigde Staten groter is dan in 1919. Niet slechts in West-Europa, doch ook in Roemenië en in den Balkan belooft de opbrengst die van het vorige jaar te overtreffen. In Roemenië wordt zelfs een uitvoeroverschot van omstreeks 300.000 tons verwacht, terwijl ook Bulgarische tarwe voor uitvoer ter beschikking meent te zullen hebben. Ook in Duitschland laat, de omstandigheden in aanmerking genomen, de oogst zich goed aanzien. In Argentinië is de lang gewenschte regen eindelijk gevallen, zeer ten voordeele van den nieuwen oogst van tarwe, lijnzaad en haver.

De tarweverscheppingen waren in de afgelopen week weder ruim voldoende voor de Europeesche behoefte. Argentinië draagt daarin steeds minder bij, doch van Noord-Amerika zijn de verscheppingen groot. Zij zullen dat zeker voorloopig blijven, nu de nieuwe wintertarwe beschikbaar begint te komen. Uit Argentinië zullen waarschijnlijk de verscheppingen steeds minder belangrijk worden. Aan de grens, die daaraan door de Argentijnsche regering onlangs werd gesteld, schijnt zij zich echter niet onherroepelijk te zullen houden. Zoo heeft bijvoorbeeld Frankrijk van zijne Argentijnsche tarwe-inkoop 100.000 tons tot den sterk gereduceerden prijs van Pesos 20.— per 100 K.G. aan de Argentijnsche regering afgestaan en daarvoor het recht verkregen zijne resteerende 180.000 tons nog te verscheppen, ook nadat de grens, welke onlangs aan den export was gesteld, zal zijn bereikt. De tarweprijs was in Noord-Amerika in de afgelopen week iets gemakkelijker, vooral aan de binnenlandsche markten, doch wegens de nog steeds hinderlijke transportmoeilijkheden bleek aan de kust weinig van die prijsdaling. Het verband tusschen de weer geopende termijnmarkt te Chicago en de exportprijzen is dan ook veel minder nauw dan vroeger het geval was. Europeesche importlanden vertoonden in de afgelopen week nog steeds niet weder den sterken kooplust van eenigen tijd geleden. Blijkbaar rekent men eenigszins op de eigen oogsten en beperkt de inkoop van buiten. Daarbij bestond er voor Duitschland nog een speciale reden zich van groote inkoop terug te houden. Wegens de Russische successen in den Russisch-Poolschen oorlog zijn aan het eind der vorige week de Europeesche valuta's sterk gedaald en de Duitsche regering gaf er de voorkeur aan koersverbetering af te wachten. Toch kwamen voor eenigszins lagere prijzen ook de laatste dagen nu en dan zaken tot stand. Gisteren waren alle graanmarkten in Noord-Amerika belangrijk lager, welke verlaging mogelijk tot eene heropleving van deze zaken naar Duitschland zal leiden, zoowel in rogge als in tarwe. Mais en andere voederartikelen koopt men in Duitsch-

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe New York	Maïs Juli	Haver Juli	Tarwe Aug.	Maïs Aug.	Lijnzaad Aug.
24 Juli '20	307	153	88 1/2	25,50 ³⁾	9,70	24,80
17 " '20	310	149 1/4	89 1/8	27,— ³⁾	9,45	24,80
24 Juli '19	226	194 1/2	80 1/4	18,75 ⁴⁾	11,—	42,40 ⁴⁾
24 Juli '18	226	154 7/8	74 5/8	11,75	5,90	25,60
24 Juli '17	254	163 1/4 ⁴⁾	74 1/2	18,85 ³⁾	12,70 ³⁾	22,50 ³⁾
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 3/4 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Juli. ⁴⁾ per Sept.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	26 Juli 1920	19 Juli 1920	26 Juli 1919
Tarwe* ¹⁾	36,—	36,50	—
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	31,—	32,—	—
Maïs (La Plata) ²⁾	365,—	365,—	500,—
Gerst (48 lb. feeding) . . ²⁾	465,—	460,—	510,—
Haver (38 lb. white cl.) . . ¹⁾	23,50	23,50	25,—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ³⁾	215,—	215,—	347,50
Lijnzaad (La Plata) ⁴⁾	750,—	750,—	1285,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ p. 1000 K.G. ⁴⁾ per 1960 K.G. *) Hard/Red Winter nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	19-24 Juli 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tijdoak 1919	19-24 Juli 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tijdoak 1919	1920	1919
Tarwe	—	267.245	247.313	3.029	92.175	37.834	359.420	285.147
Rogge	10.239	41.191	50.565	—	135	19.953	41.326	70.518
Boekweit	—	2.825	2.829	—	—	—	2.825	2.829
Maïs	12.869	178.093	44.513	992	27.688	3.618	205.781	48.131
Gerst	398	18.615	144.330	400	720	42.315	19.335	186.645
Haver	—	20.178	142.182	—	—	7.333	20.178	149.15
Lijnzaad	499	22.436	12.174	100	7.038	12.919	29.474	25.093
Lijnkoek	1.037	25.362	26.514	—	1.406	200	26.768	26.714
Tarwemeel	8.647	18.626	192.243	—	—	37.435	18.626	229.678
Andere meelsoorten	375	4.752	139.656	—	100	10.708	4.852	150.364

land nog steeds niet in groote hoeveelheden; zelfs treedt aan de Rotterdamse markt Duitsland als verkoper op van aangekomen maïs. In Engeland is echter de vraag naar maïs sterk verbeterd en daar tevens de prijs in Argentinië en de vrachten van Zuid-Amerika niet onbelangrijk verbeterden, vertoont over het algemeen in Europa de maïsmarkt eene vaste stemming en betere vraag. Daartoe draagt ook de afneming in de Argentijnsche verscheppingen bij. Groote betekenis hecht men echter aan die vermindering in de verscheppingen niet, omdat zij waarschijnlijk niet van langen duur zal zijn. De zeer groote maïsvoorraden in Argentinië doen verwachten, dat de verscheppingen spoedig weder zullen toenemen. Echter dient men daarbij in het oog te houden, dat slechts weinig scheepsruimte ter belading in Augustus en September in Argentinië wordt aangeboden. Het is dus niet onmogelijk, dat nog eenigen tijd de verscheppingen klein en de vrachten van Argentinië vast blijven.

Ook van Noord-Amerika werd eindelijk weder eens een kwantum van eenige betekenis afgeladen, nadat maanden lang de verscheppingen zeer onbetekenend waren geweest. De maïsmarkt te Chicago is de vorige week zeer standvastig geweest en aan het einde der week zelfs eenige centen hooger. Gisteren echter is eene belangrijke daling ingetreden en waren de noteeringen ongeveer 8 cent per 56 lbs. lager dan Zaterdag. Voor haver trad eene overeenkomstige prijsdaling in. Van directe betekenis voor de prijzen in Europa zal deze prijsverlaging waarschijnlijk niet zijn, doch zij zal zeker eene vermindering van de Noord-Amerikaansche vraag naar Argentijnsche maïs veroorzaken en daardoor misschien op de Argentijnsche markt terugwerken.

Uit Roemenië komen berichten van een belangrijk maïsoverschot van den vorigen oogst. Men spreekt zelfs van een uitvoersurplus van 1 1/2 miljoen ton, hetgeen ons eenigszins overdreven voorkomt. Ook echter, wanneer het cijfer te hoog is, kan nog op een belangrijke verschepping uit Roemenië worden gerekend, waardoor de maïsvraag der landen om de Middellandsche Zee zeer zou kunnen verminderen. Reeds hebben de Roemeensche verscheppingen van den laatsten tijd dat gevolg gehad.

Lijnzaad was de vorige week in Argentinië vaster wegens droogte en herstellende vraag uit Noord-Amerika heeft hierin echter verandering gebracht en gisteren was lijnzaad in Argentinië niet onbelangrijk lager, terwijl tevens uit Noord-Amerika berichten komen over den zeer goeden stand van den nieuwen oogst. Europa volgde de bewegingen van de Argentijnsche markt en ook in verband met betere olie-prijzen kwamen tot hoogere prijzen zaken tot stand. Van grooten omvang zijn die zaken echter niet.

Nederland. Er blijft eene geregelde, doch niet sterke vraag bestaan naar maïs en aangekomen partijen, vonden telkens plaatsing. De aanvoeren waren niet groot en betref-

fen vooral partijen uit Engeland en België. In deze week worden evenwel enkele ladingen uit Argentinië verwacht, terwijl tevens de Duitse regeering bezig is eene hier aangekomen lading te verkopen en Deensche houders pogingen doen een gedeelte van hun overschot aan onze markt te plaatsen. Het gevolg is eene flauwe stemming voor spoedige posities. Latere verscheppingen zijn in verband met de wereldposities vast, doch de omzet daarin is gering. Ook in gerst en haver, evenals in de andere voederartikelen zijn de zaken van geringen omvang. Zaken in tarwe voor Nederlandsche consumptie hadden nog niet plaats, doch in Noord-Amerikaansche tarwemeel komen geregeld zaken tot stand. Vermoedelijk zullen binnenkort ook in tarwe de importzaken een aanvang nemen. Naar Duitsland werden, zowel in tarwe als in rogge, de zaken, zij het in verminderden omvang, voortgezet. Voor lijnzaad geldt hetzelfde als in ons algemeen overzicht hierboven vermeld.

SUIKER.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per lopende maand	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals	
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per	Amer. Granulated c.i.f. Met		
		Sh.	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
21 Juli '20	f —	116/-	91/6	91/6	—	16,56
14 " '20	" —	116/-	92/6	90/-	—	18,31
21 Juli '19	" —	64/9	58/-	58/-	—	7,28
21 Juli '18	" —	64/9	—	—	—	5,92
11 Juli '14	" 11 1/2	18/-	—	—	—	3,26

De weersgesteldheid blijft zeer gunstig voor de Europeesche bietoogsten.

De Royal Commission in Engeland heeft den prijs van suiker voor fabricatiedoeleinden verlaagd en noteert thans voor geraffineerde suiker 151/- (tegen 166/-), voor Cubes 149/- (164/-) en voor Granulated 145/- (160/-) per cwt. In Amerika liepen de noteeringen voor Spot Centrifugals verder terug en wel op 16,56; ook de termijnmarkt was flauwer: voor September 14,90, October 14,75, December 13,65 en Januari 12,15.

De Cuba planters blijven het restant van den oogst voorloopig op prijs houden.

Van Java kwamen geen nieuwe berichten van betekenis binnen; de stemming is zeer kalm en prijzen zijn eerder iets lager. Voor oogst 1921 bleef de trustlimite van f 50 gehandhaafd. Speculanten in Londen bieden echter in blanco tot f 5 per picol lager aan. Van den thans binnenkomenden oogst is het rendement van 67 fabrieken op 15 Juli in doorsnee ongeveer 3 pCt. hooger dan op hetzelfde tijdstip van het vorig jaar.

De laatste Cuba-statistiek luidt:

	1920	1919	1918	tons
Weekontvangst tot 17 Juli	36.000	32.490	29.142	
Totaal sedert 1 Dec. 1919.	3.290.000	3.362.228	2.993.000	
Werkende fabrieken	6	12	15	
Weekexport. 10 17 Juli.	69.000	81.864	76.856	
Totaal sedert 1 Jan. 1920	2.807.110	2.361.599	2.173.556	
Tot. voorraad	445.000	1.057.567	754.923	

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Midling Uplands).

	26 Juli '20	19 Juli '20	12 Juli '20	26 Juli '19	26 Juli '18
New York voor Midling	40,— c	42,25 c	40,50 c	35,35 c	28,55 c
New Orleans voor Midling	39,75 c	39,75 c	39,— c	34,50 c	28,— c
Liverpool voor Midling	27,64 d	28,68 d	26,54 d	22,05 d ¹⁾	21,26 d

¹⁾ Noteering van 25 Juli 1919.Ontvangsten in; en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '19 tot 23 Juli '20	Overeenkomstige perioden	
		1918—1919	1917—1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	4243	3979	3492
" Atlant. Havens	3018	2639	2793
Uitvoer naar Gr. Britannië	3039	2554	2141
" " 't Vasteland.	2370	2789	1837
" " Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen	23 Juli '20	25 Juli '19	26 Juli '18
Amerik. havens.....	7198	1272	998
Binnenland.....	6243	844	689
New York	?	90	121
New Orleans	?	382	326
Liverpool	9.88	587	270

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 14 Juli 1920.

De markt van Amerikaansche katoen was in het begin van de week onder den indruk van een gerucht, dat de National Ginners Association een bericht zou publiceeren, dat een oogstconditie aan zou geven van 81 % tegen 72 % veertien dagen geleden. Hierdoor waren er verschillende verkooporders aan de markt, maar toen definitieve cijfers na publicatie geen verandering toonden, had een reactie plaats en zijn prijzen intusschen weer gestegen, terwijl speciaal de Juli-termijn zeer vast is. De laatste weerberichten wijzen weer op een uitbreiding van de Boll Weevil plaag, maar de politieke berichten en ook het duurdere geld houden een verdere stijging tegen. De stand van den Egyptischen oogst schijnt gunstig te zijn, doch er gaat slechts weinig om tot onveranderde prijzen.

Zoowel Amerikaansche als Egyptische garens zijn wat lager en de spinnersmarge is al heel wat verminderd. Men kan niet spreken van een verbetering van de vraag naar Amerikaansche garens, hoewel er toch wel wat meer schijnt om te gaan. Koopers voor het binnenland plaatsen slechts weinig orders, daar er vele touwen stilstaan, door de jaarlijksche vacantieweeken. De exporthandel ondervindt nog den invloed van de ongunstige wisselkoersen, daar deze niet alleen nieuwe zaken tegenhouden, doch ook koopers de leveringen op oude contracten uitstellen in de hoop, dat de garens voor hen wat gunstiger zullen worden. Al deze factoren hebben een ongunstigen invloed op de markt en men moet zich wel verwonderen, dat deze nog niet slechter is. Bundelgarens, speciaal 40/44'er Mule zijn voor het geheele jaar uitverkocht en zijn fabrikanten daarvan dus zeer vasthoudend in hun prijzen. Indië vraagt weer naar 40'er en 50'er Mule en men hoopt, dat zaken met Calcutta weer spoedig mogelijk zullen worden. Daar prijzen van Egyptische katoen vast blijven en garens toch zeer belangrijk in prijs, zijn gedaald, hoopt men, dat daarin ook spoedig weer nieuwe zaken mogelijk zullen zijn.

De stemming op de goederenmarkt is deze week wat gunstiger, hoewel er nog niet veel zaken tot stand zijn gekomen. Men meent algemeen, dat de overzeesche voorraden zeer gering zijn en dat koopers langzamerhand wel wat meer belangstelling zullen toonen. Er zijn dan ook wel meer aanvragen aan de markt, hoewel deze tot nu toe nog niet, tot veel zaken hebben geleid. Zoowel voor Zuid-Amerika

als ook voor het binnenland zijn echter reeds verschillende orders geplaatst en men verwacht algemeen, dat de andere markten ook wel spoedig zullen volgen.

	7 Juli 14 Juli	7 Juli 14 Juli
Liverpoolnoteeringen.	T.T. op Indië....	1/9 ³ / ₈ 1/10 ¹ / ₄
F.G.F. Sakellarides	62,00 62,00 T.T. op Hongkong	3/7 ¹ / ₂ 3/8 ¹ / ₂
G.F. No. 1 Oomra	13,00 13,00 T.T. op Shanghai..	5/0 5/0 ¹ / ₄

RUBBER.

De rubbermarkt is gedurende de afgelopen week vrijwel onveranderd gebleven, zoowel voor loco als voor latere levering. De gedwongen liquidaties te Londen schijnen een einde genomen te hebben, doch een betere stemming is niet gevolgd.

Koopers zijn nog zeer terughoudend en zaken komen slechts tot stand, als verkoopters tot belangrijke concessies bereid blijken te zijn. Ook de termijnmarkt was flauw gestemd en noteerde:

	Crêpe	Smoked Sheets
Juli	118 ¹ / ₂	113 ¹ / ₂
December	118	117
Juni '21	122 ¹ / ₂	125 ¹ / ₂

De noteeringen te Londen zijn: einde vorige week

Prima Crêpe loco	1/10 ³ / ₄	1/10 ¹ / ₄
" smoked Sheets loco....	1/9	1/9 ¹ / ₄
" Crêpe Aug./September.	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄
" " Oct./December ..	2/- ¹ / ₂	2/- ¹ / ₂
Hard cure fine Para	1/11	1/11

27 Juli 1920.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

In de afgelopen week herleefden de zaken voor alle huiden en kwamen hier en daar transacties tot stand, aangezien verkoopters, zij het dan ook onbelangrijke, concessies deden. Indien de verkoopters hunne prijzen niet verhoogden, kunnen belangrijke zaken worden tegemoet gezien. Er wordt met meer vertrouwen gehandeld, omdat ook in leder wat omgaat.

Ook de mindere soorten trekken thans de aandacht en werden er 2000 Rio de Janeiro afgedaan.

Inlandsche huiden: kalm.

Kalfsvellen: nog steeds verlaten.

Java-markt: Hiervan werden 6500 huiden afgedaan. Offerten op aflading voor de goede merken f 1,07¹/₂.

Looistoffen: met geregelden handel. Quebracho noteert f 57,—.

Rotterdam, 24 Juli 1920.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
26 Juli 1920..	nom.	92.2/6	270.7/6	37.5/-	42.-/-
19 " 1920..	nom.	90.7/6	268.15/-	34.5/-	41.10/-
28 Juli 1919..	nom.	107.5/-	268.5/-	24.-/-	42.15/-
29 Juli 1918..	nom.	122.-/-	385.-/-	30.10/-	52.-/-
17 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

COPRA.

De markt bleef deze week wederom flauw gestemd, doch het aanbod is niet bijzonder dringend.

N. I. f.m.s. loco

Mixed "

" " Juni/Augustus aflading ..

27 Juli 1920.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
19/24 Juli 1920	—	—	f 29 ¹ / ₂	11/-	100/-	100/-
12/17 " 1920	—	—	f 30 ¹ / ₂	10/-	—	80/-
21/26 Juli 1919	—	—	—	*) 8/6	220/-	*) 65/-
22/27 Juli 1918	—	—	—	50/-	—	225/-
Juli 1914	11 d.	7/8	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genoa	Port Said	La Plata Rioler	Rotterdam	Gothenburg
19/24 Juli 1920	25/-	30/-	35/-	—	f 12,-	Kr. 50
12/17 „ 1920	25/-	37/6	37/6	37/6	f 12,-	—
21/26 Juli 1919 ^{a)}	25/6	47/6	47/6	40/-	f 10,-	Kr. 35
22/27 Juli 1918	69/-	101/3	200/-	120/-	—	„ 200
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
19/24 Juli 1920.....	75/-	130/-	—	—
12/17 „ 1920.....	80/-	125/-	—	—
21/26 Juli 1919.....	170/-	215/-	—	—
22/27 Juli 1918.....	275/-	500/-	—	190/-
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/-	22/3

^{a)} Per ton stukgoed. ^{b)} Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVAART.

Week van 17 tot 24 Juli 1920.

Er was in de afgelopen week voldoende aanbod van scheepsruimte te Rotterdam. De huur voor reizen naar den Boven-Rijn en terug bedroeg gemiddeld 5½ cents per ton en per dag. Enkele schepen werden voor ertsvervoer naar de Ruhrhavens aangenomen tegen ongeveer f 1.30 per 2000 K.G. met ¼ lostijd. Het sleeploon, hetwelk in het begin der week met 40 pCt. boven het 200-cents-tarief genoteerd werd, kon zich op dit betrekkelijk hooge peil niet handhaven en zakte allengs tot 10 pCt. boven het 200-cents-tarief.

In Antwerpen was zeer weinig aanvoer van goederen voor verschepping naar den Rijn. De stemming was mitsdien flauw; slechts enkele schepen konden worden gecharterd tegen een huur van pl.m. 22 centimes per ton per dag.

Ruhrort. De huur voor reizen van de Ruhr naar den Boven-Rijn bedroeg 80 Pfennig per ton per dag met 30 dagen garantie; in het laatst der week kon voor 10 Pfennig per ton per dag minder worden aangenomen wegens ruimer aanbod van scheepsruimte. Het sleeploon Ruhr/Mannheim werd de geheele week met 52 tot 54 Mark per ton genoteerd bij overvloedig aanbod van schepen, zoodat vele schepen zelfs 14 dagen op de reede liggen alvorens te worden opgenomen.

Het sleeploon Mannheim/Straatsburg bedroeg Mk. 45.— per ton.

De waterstand was gunstig; Cauber Pegel noteerde einde der week bij langzamen val Meter 2.50.

ADVERTENTIËN

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM

Telefoon 3800

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

's-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEWARDEN

GRONINGEN

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc., in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

Geregelde Passagiers- en
Vrachtdienst met nieuwe,
moderne post-stoomschepen

TUSSCHEN

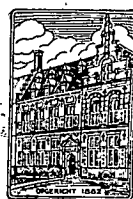
AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

BOULOGNE s/M., PLYMOUTH, CORUÑA,
LISSABON, LAS PALMAS, PERNAMBUCO,
BAHIA, RIO DE JANEIRO, SANTOS, MONTE-
VIDEO en BUENOS AIRES.

Utrechtsche Hypotheekbank te Utrecht.

DIRECTIE:

Jhr. H. J. M. v. Asch v. Wijck.
Mr. A. J. S. van Lier.

Kantoorgebouw

COMMISSARISSSEN:

Mr. F. D. Graaf Schimmelpenninck, te Ellecom.
Jhr. P. J. J. S. M. van der Does de Willebois, te 's-Hertogenbosch.
Mr. W. K. F. P. Graaf van Bylandt, te 's-Gravenhage.
Jhr. Mr. J. W. M. Bosch van Oud-Amelisweerd, te Utrecht.
Mr. W. H. J. Roijaards, te Utrecht.
S. J. R. de Monchy, te Rotterdam.
Mr. G. W. Baron van der Feltz, te Assen.
Mr. C. C. M. H. Baron de Bieberstein Rogalla Zawadsky, te Sittard.
R. P. Dojes, te Uithuizen.
K. J. A. G. Baron Collot d'Escury, te Hontenisse.
F. A. R. A. Baron van Ittersum, te Utrecht.
Mr. C. L. Baron van Harinxma thoe Slooten, te Leeuwarden.
E. J. Bergsma, te Enschedé.
Jhr. G. W. J. Hooft, te Zeist.
Paul den Tex, te Amsterdam.

Kapitaal . . . f 3.500.000,—

Reserves . . . „ 602.215,19

Hypotheeken . . „ 31.059.178,81½

Pandbrieven . . „ 30.431.800,—

Gebroeders Merens HAARLEM

FABRIKANTEN VAN
TECHNISCHE
CAOUTCHOUC,
ASBEST-
EN EBONIËT-
ARTIKELEN

Telefoon 103

Telegr. adr.: Gombfabriek, Haarlem

Nijgh & Van Ditmar's
Uitgevers-Maatschappij

Belast zich met 't verzorgen van uitgaven en tijdschriften op elk gebied

HOLLANDSCHE STOOMBOOT MAATSCHAPPIJ**AMSTERDAM—ROTTERDAM**

Telefoonnummers :

Noord 1411, 1699, 3011, 7396, 8941, 9030, 9035.

Telegram-adres :

HOLLANDIABOOT AMSTERDAM.

Geregelde afvaarten { Londen en Hull iederen Dinsdag en Zaterdag.
 van { Le Tréport (Parijs) en Schotland iederen Zaterdag.
 Amsterdam naar : { Fowey, Bristol, Swansea, Liverpool en Belfast om de 14 dagen.

In samenwerking met de N.V. v/d. Eb en Drésselhuis' Stoomvaart Maatschappij te Rotterdam en met de Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Stoomvaart Maatschappij te Rotterdam:

1°. iedere 3 weken van Amsterdam, en Rotterdam naar **West-Afrikaansche havens** van **Dakar** tot **Mossamedes**.

2°. iedere maand van Rotterdam naar **Zuid-Afrikaansche havens**.

Ruime Loodsen, Spoorwegaansluiting. Billijke vrachten. Afvaartkaarten worden desverlangd geregeld toegezonden. De Stoomschepen vervoeren een beperkt aantal passagiers.

N.V. GIPS' HOUTHANDEL, DORDRECHT.**DWARSLIGGERS EN PALEN VOOR ELECTRISCHE GELEIDINGEN.****N.V. GIPS' HOUTBEREIDING, DORDRECHT.**

**HOUTBEREIDING VOLGENS DIVERSE SYSTEMEN — OPSLAG VAN HOUT
 OP HARE TERREINEN AAN HET MALLEGAT, TE DORDRECHT.**

N.V. CREOSOOT EXPORT-MAATSCHAPPIJ, DORDRECHT.**EXPORT VAN TEEROLIE VOOR HOUTBEREIDING.**

Accountantskantoor

James Polak

(Lid Ned. Inst. v. Accountants)

MAURITSWEG 13^B**ROTTERDAM.****AANDEELEN - OBLIGATIËN - RECEPISSEN**

en alle soorten HANDELSDRUKWERK worden in
 degelijke, smaakvolle uitvoering in korten tijd geleverd door

**NIJGH & VAN DITMAR'S Boek- en Handelsdrukkerij
 WIJNHAVEN III—113 — ROTTERDAM**

Modellen voor belangstellenden ter inzage

Ontwerpen en verdere inlichtingen worden op aanvraag gaarne verstrekt

LUCKENBACH LINES

GEREGELDE AFVAARTEN MET SNELVARENDE
 OLIESTOKENDE TURBINE-STOOMSCHEPEN

VAN **ROTTERDAM** NAAR **NOORD-AMERIKAANSCH**
AMSTERDAM **HAVENS**
 EN VICE VERSA.

MODERNE EMPLACEMENTEN TE ROTTERDAM, AMSTERDAM,
 NEW YORK EN PHILADELPHIA.

VOOR INLICHTINGEN ZICH TE WENDEN TOT

DE GENERAAL-AGENTEN

HUDIG & PIETERS

49/51 CALANDSTRAAT, ROTTERDAM

126 PRINS HENDRIKKADE, AMSTERDAM